

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΠΠΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΠΑΤΗ
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΥ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ
FOLLI FOLLIE ΑΕΒΤΕ.

ΚΡΙΕΖΗ ANNA

Μεσολόγγι 2022

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΠΠΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΠΑΤΗ
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΥ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ
FOLLI FOLLIE ΑΕΒΤΕ

Επιβλέπων καθηγητής Ζαχούρης Πάρις

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Βασική επιδίωξη που έχει η πτυχιακή είναι η διερεύνηση της παραποίηση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων στις εταιρείες μέσα από την βιβλιογραφική και την αρθρογραφική ανασκόπηση. Ως αντικειμενικό στόχο έχει την κατανόηση των κινήτρων, τα αίτια που αφορούν την παραποίηση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων αλλά και τις μεθόδους που χρησιμοποιούν οι εταιρείες, μέσα από την εξέταση του φαινομένου της λογιστικής απάτης, της δημιουργικής λογιστικής και της χειραγώγησης του κέρδους. Ακόμη, αναφέρονται κάποιοι τρόποι για την αντιμετώπιση της παραποίησης, εξετάζεται η σχέση που έχουν οι ορκωτοί ελεγκτές με την παραποίηση και ο ρόλος των υψηλόβαθμων στελεχών της διοίκησης αναφορικά με την πρόληψη και την αποκάλυψη του συγκεκριμένου φαινομένου, όπου έχει γίνει πολύ μεγάλη συζήτηση για εκείνο τα τελευταία έτη. Η δομή που έχει η πτυχιακή έχει ως εξής:

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο ορισμός που έχει δημιουργική λογιστική, στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα κίνητρα που αφορούν την δημιουργική λογιστική και πιο συγκεκριμένα τα κίνητρα για αύξηση του κέρδους και τα κίνητρα για την μείωση των κερδών. Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την παραποίηση των λογιστικών καταστάσεων. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι τρόποι που ανιχνεύεται η λογιστική απάτη και οι τρόποι που μπορεί να αντιμετωπιστεί από την διοίκηση και από το κράτος. Τέλος, καταλήγουμε στα συμπεράσματα από την συγκεκριμένη πτυχιακή.

Λέξεις κλειδιά: Δημιουργική Λογιστική, Παραποίηση Καταστάσεων, Λογιστική Απάτη, Επινοητική Λογιστική, Χειραγώγηση Κερδών

ABSTRACT

The basic pursuit of the degree is to investigate the counterfeiting of financial statements in companies through the bibliographic and articramental review. As an objective objective, it has an understanding of incentives, causes to counterfeit financial statements and methods used by companies through the examination of the accounting fraud, creative accounting and profit manipulation. There are also some ways to tackle counterfeiting, the relationship between the Certified Auditors with the counterfeiting and the role of the high-ranking management of the management with regard to the prevention and revelation of this phenomenon, where it has become a very long discussion of that Last years. The structure that the Degree has as follows:

The first chapter presents a creative accounting definition, the second chapter presents incentives for creative accounting and more specific incentives to increase profit and incentives to reduce profits. The third chapter presents the methods used to counterfeit accounting statements. In the fourth chapter, the ways that are detected by accounting fraud and the ways that can be dealt with by the administration and by the state. Finally, we conclude in the conclusions from this degree.

Keywords: Creative Accounting, Counterfeiting, Accounting Fraud, Increased Accounting, Profit Manipulation

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	iv
ABSTRACT	vi
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	viii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	xi
1 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ.....	1
1.1 Ορισμός	1
1.2 Διακρίσεις Δημιουργικής Λογιστικής	4
2 ΚΙΝΗΤΡΑ ΧΡΗΣΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	5
2.1 Κίνητρα & Συνέπειες.....	5
2.2 Κίνητρα για Χρήση Παραποίησης Καταστάσεων.....	7
2.2.1 Για Αύξηση Κερδών.....	7
2.2.2 Μεγιστοποίηση αποζημίωσης των Στελεχών.....	8
2.2.3 Μεγιστοποίηση Τιμής Μετοχής.....	9
2.2.4 Μεγιστοποίηση Τιμής Μετοχής.....	10
2.2.5 Μείωση Κόστους Κεφαλαίου.....	11
2.2.6 Μείωση Διακύμανσης Κερδών.....	12
2.2.7 Επίδραση Συμβολαίων	12
2.2.8 Συμβόλαια Δανεισμού Εταιρείας	12
2.2.9 Earnings Management & Μερισματική Πολιτική	13
2.2.10 Επιρροή Τρίτων στην Εταιρεία	13
2.3 Κίνητρα Πλασματικής Μείωσης Κερδών	14
2.3.1 Πολιτική Πίεση	14
2.3.2 Νομοθετικά Κίνητρα.....	15
2.3.3 Μέγεθος Εταιρείας	15

2.3.4	Διαπραγματεύσεις Εργατικών Σωματείων	16
3	ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	17
3.1	Παραποίηση Οικονομικών Καταστάσεων	17
3.2	Βασικά Χαρακτηριστικά Παραποίησης	18
3.2.1	Cooks	19
3.2.2	Recipes	19
3.2.3	Incentives	19
3.2.4	Monitoring	20
3.2.5	Results	20
3.3	Μέθοδοι Παραποίησης	20
3.3.1	Διαχείριση & Αναγνώριση Εσόδου	20
3.3.2	Μέθοδος «Bill & Hold Sales Transaction»	21
3.3.3	Μέθοδος Side Agreements	21
3.3.4	Μέθοδος Channel Stuffing	21
3.3.5	Illegitimate Sales Transactions.... Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.	
3.3.6	Improper Related – Party Sales Transactions	22
3.3.7	Μέθοδοι με Άμεση Επίπτωση στις Πωλήσεις	22
3.3.8	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	23
3.3.9	Κυκλοφορούν Ενεργητικό	26
4	ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΑΠΑΤΗΣ & ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ	28
4.1	Η Ανίχνευση της Λογιστικής Απάτης	28
4.2	Ελεγκτές	28
4.3	Διοίκηση	32
4.4	Κράτος	33
5	Μελέτη Περίπτωσης FOLLI FOLLIE (case study)	34
5.1	ΠΡΟΦΙΛ ΕΤΑΙΡΙΑΣ	34

5.2	Ανασκόπηση.....	35
5.3	ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ.....	38
5.4	ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΤΥΠΙΩΝ.....	38
5.5	ΕΙΚΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ.....	42
5.5.1	Merry go Round (MRG).....	42
5.5.2	Έμμεσες εικονικές συναλλαγές.....	45
5.5.3	Άμεσες εικονικές συναλλαγές.....	48
5.5.4	Εικονικές πωλήσεις.....	49
5.6	Εικονικές αγορές.....	49
5.7	Δημιουργία εικονικών περιουσιακών στοιχείων.....	49
5.8	Αποθέματα.....	51
5.9	Ενέργειες της Folli Follie για την απόκρυψη του σκανδάλου.....	52
5.10	Ο ρόλος της ελεγκτικής εταιρείας στο σκάνδαλο Folli Follie.....	57
6	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	60
7	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	62
	Πνευματικά δικαιώματα.....	66

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Δημιουργική Λογιστική είναι ένα φαινόμενο το οποίο λαμβάνει πολύ μεγάλες διαστάσεις τον τελευταίο καιρό παγκόσμια και εξελίσσεται σε μια απειλή πάρα πολύ σοβαρή για την κάθε εταιρεία. Ενδεικτική είναι η έρευνα που είχε πραγματοποιηθεί από την Price Water House Coopers που αφορούσε στα οικονομικά εγκλήματα. Σύμφωνα με αυτή, οι απώλειες των εταιρειών από τις απάτες είχαν αύξηση περίπου 40% μεταξύ των ετών 2006 – 2007 και η συνέπεια που είχε το κόστος από τις άμεσες ζημιές είχαν φθάσει τα 2,4 εκατομμύρια δολάρια.

Η Δημιουργική Λογιστική έχει προκαλέσει μια ουσιαστική διαστρέβλωση της κατάστασης στο επίπεδο της εταιρείας με αντίκτυπο προς την κοινωνία και προέκταση στην πολιτική και την οικονομία. Οι συνέπειες που έχει η εφαρμογή των αθέμιτων και των θεμιτών μεθόδων είναι στα αποτελέσματα που δημοσιεύονται της εταιρείας, που έχουν ως στόχο να απεικονίσουν με σωστό τρόπο της χρηματοοικονομικής κατάστασης της εταιρείας και παρέχουν πληροφόρηση προς τους επενδυτές και γενικά σε κάθε παράγοντα της αγοράς.

Το συγκεκριμένο φαινόμενο έχει γίνει αντικείμενο έντονης απασχόλησης στην ακαδημαϊκή κοινότητα και είναι ένα πεδίο πολύ σημαντικής έρευνας ιδίως έπειτα από τα σκάνδαλα που υπήρξαν σε παγκόσμιο επίπεδο που είχαν προκαλεί αναστάτωση στην διεθνή αγορά και απεμπόλησαν κάθε σχέση για την εμπιστοσύνη που υπήρχε ανάμεσα στην εταιρεία και τους επενδυτές, τους μετόχους, τους πιστωτές και τον κάθε εργαζόμενο.

Το θέμα της Δημιουργικής Λογιστικής είναι πάρα πολύ σημαντικό αν λάβει κάποιος υπόψη πως σε εκείνο εμπλέκονται εταιρείες ορκωτών λογιστών, λογιστές της εταιρείας, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και διοικητικά στελέχη. Η συγκεκριμένη πολυπλοκότητα εντείνεται όταν εξετάσει κάποιος τις μεθόδους που έχει υιοθετήσει για την ωραιοποίηση των οικονομικών καταστάσεων, κατά πόσο εκείνες μπορούν να εντοπιστούν όπως και τα κίνητρα που δημιουργούν παρακίνηση των στελεχών της διοίκησης για να παραποιήσουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Αν εξεταστούν τα αποτελέσματα που έχουν δοθεί από τις εμπειρικές μελέτες μπορεί να διαμορφωθεί η άποψη πως το συγκεκριμένο φαινόμενο που αφορά την δημιουργική λογιστική έχει ευημερία σε χώρες όπου υπάρχουν ασθενείς συστήματα για την προστασία των συμφερόντων που έχουν οι επενδυτές και οι μέτοχοι. Ιδίως ανησυχητικό είναι για την Ελλάδα πως σε μελέτες που έχουν γίνει, οι εταιρείες έχουν ταξινομηθεί στις αρχικές θέσεις των

εταιρειών που έχουν υιοθετήσει μεθόδους για την διαστρέβλωση των οικονομικών καταστάσεων μεταξύ όλων των χωρών που είχαν συμπεριληφθεί στις έρευνες εκείνες.

1 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

1.1 Ορισμός

Η έννοια αναφορικά με τον όρο «δημιουργική λογιστική», μπορεί να έχει τις ρίζες της δεκαετίες πριν, τον τελευταίο καιρό μονάχα έχει γίνει αντικείμενο συζήτησης και απασχολεί σε σημαντικό βαθμό την ακαδημαϊκή κοινότητα αλλά και τους επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στην αγορά, όσους επενδύουν κ.λπ.. Οι μνήμες που υπάρχουν από την διάλυση της Enron καθώς και τα σκάνδαλα που υπήρξαν στον τομέα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, είχαν ως συνέπεια τον παγκόσμιο κλονισμό εμπιστοσύνης από τους επενδυτές προς τις κεφαλαιαγορές, καθώς και η αξιοπιστία που υπάρχει στον κλάδο των ορκωτών ελεγκτών είναι πολύ νωπές ακόμη.

Παρόλο που δεν συμφωνούν όλοι οι ειδικοί για το τι ακριβώς συνιστά δημιουργική λογιστική οι πιο πολλές απόψεις έχουν κοινό για το ότι αποτελεί την διαδικασία που υιοθετούνται οι λογιστικές πρακτικές όπου υπάρχει η δυνατότητα να ακολουθήσουν ή όχι τους κανόνες που ισχύουν κάθε φορά, όμως σίγουρα έχουν απόκλιση από το πνεύμα και την ουσία τους. Ο Ian Griffiths (1981) στο βιβλίο του «η Βίβλος του Επιχειρηματικού Κόσμου» αναφέρει ότι η δημιουργική λογιστική είναι το πιο μεγάλο κόλπο έπειτα από το κόλπο του Δούρειου Ίππου.

Το πεδίο που εφαρμόζεται η δημιουργική λογιστική είναι το περιεχόμενο που έχει κάθε οικονομική κατάσταση. Φυσικά, χρειάζεται να αναφερθεί πως δε θα υπήρχε η δυνατότητα να γίνει λόγος για το φαινόμενο της δημιουργικής λογιστικής αν μπορούσε ο σχεδιασμός που αφορά τις καταστάσεις ήταν ιδεατός, κάτι το οποίο ακόμη και σήμερα δεν έχει την δυνατότητα να επιτευχθεί. Παραδείγματος, χάριν, αν γίνει αναφορά στον Ισολογισμό που φέρεται να είναι μια αντανάκλαση της εικόνας που έχει μια εταιρεία, χρειάζεται να αναφέρουμε πως η καταγραφή των περιουσιακών στοιχείων που αφορά το ενεργητικό, στο ιστορικό κόστος δεν συμβαδίζει πάντοτε με την πραγματικότητα. Εκείνο το οποίο λείπει είναι οι τρέχουσα τιμή και οι μη ποσοτικές πληροφορίες που είναι σημαντικές. Με βάση τα ανωτέρω, η λογιστική που αφορά το ιστορικό κόστος μπορεί να είναι ένας οδηγός της δημιουργικής λογιστικής για όσους θέλουν να καλύψουν και να ωραιοποιήσουν την πραγματική εικόνα που έχει η εταιρεία.

Στο επίπεδο της εταιρείας, αναφορικά με τα κίνητρα της παραποίησης έχουν σχέση με τη θεωρία της εταιρείας και επιγραμματικά αναφέρεται σαν τρίγωνο της απάτης (Σπαθής, 2002):

1. Η πίεση η οποία ασκείται, παραδείγματος χάριν στα στελέχη για τις προσδοκίες που έχουν του κέρδους ή των τιμών της μετοχής
2. Η ευκαιρία η οποία προκύπτει, παραδείγματος χάριν από την χαλαρότητα που έχει ο εσωτερικός έλεγχος
3. Η σωστή και ορθή εξήγηση, παραδείγματος χάριν από τα στελέχη τα οποία οδηγούνται στην παραποίηση με σωστούς συλλογισμούς στοχεύοντας σε προσωπικό όφελος.

Η δημιουργική λογιστική καθώς και το earning management είναι μια καινούργια μορφή κινδύνου της οικονομίας παγκοσμίως όπως και του χρηματοοικονομικού συστήματος. Μέσα από την δημιουργική λογιστική καθώς και από τη διαχείριση των κερδών υπάρχουν οι παραποιημένες καταστάσεις, όπου αποτελεί το θέμα εξέτασης της παρούσας πτυχιακής. Ο σκοπός που έχει το creative accounting και το earning management είναι να παραποιούνται τα αληθινά οικονομικά στοιχεία όπως και οι επιδόσεις που έχει η εταιρεία και παρουσιάζονται με όποιο τρόπο επιθυμούν οι μάνατζερς.

Ακόμη ένας ορισμός ο οποίος αποδίδει με επάρκεια την έννοια της δημιουργικής λογιστικής είναι ο εκείνος που δίνεται από τον Μπαραλέξη (2003) όπου περιγράφει την δημιουργική λογιστική σαν μια εκμετάλλευση των αδυναμιών που έχουν οι λογιστικοί κανόνες και οι νόμοι ή ακόμη και η παραβίαση εκείνων, με συνέπεια να παρουσιάζονται οι λογιστικές καταστάσεις όχι όπως έπρεπε να είναι κανονικά, αλλά όπως είναι συμφέρον να εμφανίζεται η εικόνα της εταιρείας κάθε φορά (Μπαραλέξη, 2003).

Κάποιοι από τους όρους που χρησιμοποιούνται αναφορικά με την περιγραφή της δημιουργικής λογιστικής, της ωραιοποίησης των οικονομικών καταστάσεων που δημοσιεύει η κάθε εταιρεία και την διαχείριση του κάθε κέρδους που πραγματοποιεί η κάθε εταιρεία είναι:

- ✓ Income smoothing (Εξομάλυνση Εισοδήματος)
- ✓ Financial Statement Management (Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις σαν Εργαλείο Διαχείρισης)
- ✓ The Numbers Game (Το Παιχνίδι των Αριθμών)
- ✓ Aggressive Accounting (Επιθετική Λογιστική)
- ✓ Juggling the Books (Χειρισμός Βιβλίων για Υπεξαίρεση και Απάτη)
- ✓ Creative Accounting (Δημιουργική Λογιστική)
- ✓ Financial Statement Manipulation (Χειρισμός των Οικονομικών Καταστάσεων)
- ✓ Accounting Magic (Λογιστική Μαγεία)

✓ Borrowing Income From the Future (Δανεισμός Χρημάτων από το Μέλλον) κ.λπ.

Το Αγγλοσαξονικό σύστημα παρέχει την δυνατότητα για κατάχρηση και για δημιουργική λογιστική μέσα από την ελευθερία που έχει για την επιλογή μεθόδων και την υποκειμενικότητα που το διέπει (Naser, 2015). Ο Terry Smith (1992) για την μεριά που αφορά τους επενδυτές έχει αναφέρει πως το 1980 η Μεγάλη Βρετανία τα περισσότερα κέρδη από εκείνα που εμφανίστηκαν στις εταιρείες αποτέλεσαν προϊόν επιδεξιότητας του κάθε λογιστή και δεν ήταν απόρροια της πραγματικής οικονομικής ανάπτυξης (Terry, 1992).

Πιο συγκεκριμένα έχει αναφέρει πως τα αποτελέσματα που υπήρχαν εκείνη την περίοδο ήταν απόρροια της συνένωσης των λογιστικών τεχνασμάτων και όχι απόρροια μιας αληθινής οικονομικής ανάπτυξης. Ο Jameson (1988) έχει διατυπώσει την άποψη του και αναφέρει ότι η λογιστική διαδικασία αποτελεί μια ενασχόληση από αρκετά και ποικίλα ζητήματα τα οποία αφορούν την ελεύθερη κρίση για να μπορέσει επιλύσει τις αντικρουόμενες προσεγγίσεις αναφορικά με τον τρόπο που παρουσιάζονται τα οικονομικά γεγονότα όπως και οι συναλλαγές. Η συγκεκριμένη ευέλικτη διαδικασία η οποία παρέχει στον λογιστή μια δυνατότητα για την διαχείριση, για την εξαπάτηση, για τις ψευδές καταχωρήσεις και την παρουσίαση των ποικίλων στοιχείων καλείται δημιουργική λογιστική (Jameson, 1988).

Επί της ουσίας, η χειραγώγηση είναι στηριγμένη στην ευελιξία που έχουν οι ποικίλοι κανόνες της λογιστικής, για παράδειγμα οι Γενικές Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές, και οι νόμοι για παράδειγμα μια εταιρεία έχει την δυνατότητα να επιλέξει ποια μέθοδο απόσβεσης θα χρησιμοποιήσει ή με ποια μέθοδο θα γίνεται η αποτίμηση των αποθεμάτων. Στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής ο όρος που αντιστοιχεί καλείται σαν απάτη «fraud» όπου πραγματοποιείται μέσα από την σκόπιμη αλλοίωση των καταστάσεων. Πιο συγκεκριμένα, τις πιο πολλές φορές η SEC, σε ομιλίες που πραγματοποιεί και στα έγγραφα της αναφέρει την σύνδεση που έχει η απάτη με την χειραγώγηση των κερδών.

Εν συντομία, οι γενεσιουργές αιτίες για την χειραγώγηση του κέρδους είναι η άντληση των κεφαλαίων από την κεφαλαιαγορά και ιδίως από τον δανεισμό των τραπεζών και των λοιπών πιστωτικών ιδρυμάτων καθώς και η άντληση κεφαλαίου από το χρηματιστήριο. Έπειτα, η διανομή του μερίσματος ή η πολιτική μερίσματος που κρατάει κάθε εταιρεία. Τρίτον, η αποζημίωση ή οι αμοιβές που αφορούν το Διοικητικό Συμβούλιο. Τέταρτον, η κερδοσκοπία της διοίκησης αναφορικά με την τιμή που έχει η μετοχή. Ακόμη, το πολιτικό κόστος, η πίεση

που υπάρχει από τον κάθε θεσμικό επενδυτή, η πίεση των εργατικών συνδικάτων κ.λπ. Και τέλος, η συγχώνευση και η εξαγορά των εταιρειών.

1.2 Διακρίσεις Δημιουργικής Λογιστικής

Οι βασικές μορφές που έχει η Δημιουργική Λογιστική είναι οι κάτωθι:

1. Η Εξομάλυνση των κερδών ή διαφορετικά το income smoothing αποτελεί την επίτευξη αρκετών κερδών προκειμένου η οικονομική απόδοση να είναι περισσότερο του μέσου όρου για ένα διάστημα αρκετά μεγάλο.
2. Big Bath Accounting, όπου είναι η στρατηγική του «μεγάλου μπάνιου» όπου στηρίζεται στην πραγματοποίηση πιο πολλών αποσβέσεων εντός της εταιρικής χρήσης. Η χρήση που είναι επιλεγμένη είναι η περίοδος ύφεσης για την εκάστοτε εταιρεία ή αλλιώς η περίοδος με γεγονότα που είναι συνήθη όπως για παράδειγμα η αλλαγή της διοίκησης, η συγχώνευση όπως και η αναδιάρθρωση. Η συγκεκριμένη μέθοδος εφαρμόζεται συνδυαστικά με την στρατηγική της αύξησης κερδών για τις εταιρικές χρήσεις του μέλλοντος και συνήθως στις κάτωθι περιπτώσεις:
 - ✓ Αναδιοργάνωση της λειτουργίας
 - ✓ Αναδιοργάνωση των προβληματικών δανεισμών
 - ✓ Μείωση καθώς και απαξίωση των κεφαλαίων
 - ✓ Διάθεση των λειτουργιών

Το συμπέρασμα που μπορούμε να έχουμε από όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω είναι πως όταν τα νέα που υπάρχουν για τα κέρδη μιας εταιρείας είναι άσχημα, εκείνη την στιγμή οι μάντζερ πραγματοποιούν την στρατηγική του Big Bath Accounting και όταν η απόδοση που έχει η εταιρεία έχει καλό επίπεδο εφαρμόζεται το Income Smoothing.

2 ΚΙΝΗΤΡΑ ΧΡΗΣΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

2.1 Κίνητρα & Συνέπειες

Σύμφωνα με το λεξικό Oxford English η έννοια που αφορά την παραποίηση των λογιστικών καταστάσεων αποτελεί μια εγκληματική εξαπάτηση και μια παραποίηση της αλήθειας, όπου έχει ως σκοπό να αποκομίσει οφέλη στο μέλλον. Από την πλευρά του Merriam Webster Unabridged (2002) έχει αναφέρει για την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων ότι αποτελεί μια σκόπιμη αλλοίωση της πραγματικότητας ώστε να παρασυρθεί κάποιος για να συμμετέχει για να αποκτήσει κάποια αξία ή να παραιτηθεί από κάποιο νόμιμο δικαίωμα. Με βάση το Αμερικάνικο Ινστιτούτο Ορκωτών Λογιστών, σύμφωνα με το πρότυπο SAS 99 (2004) η παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων αποτελεί μια απάτη εντός της σκόπιμης παράβλεψης των λογαριασμών ή της παραποίησης τους.

Μέσα τα οποία χρησιμοποιούνται και αφορούν την παραποίηση είναι πάρα πολλά και περιέχονται στον όρο δημιουργική λογιστική. Αντίστοιχοι όροι όπου εστιάζουν κατά βάση στην μεταβολή του αποτελέσματος που αφορά την χρήση, είναι η εξομάλυνση του αποτελέσματος μέσα κάποιες καταχωρήσεις λογιστικής που είναι εσφαλμένες ή σκόπιμα καταχωρημένες για ωραιοποιήσουν το αποτέλεσμα. Με βάση το ΔΛΠ 240 που κάνει αναφορά στις παραποιήσεις και στα λάθη που αφορούν τις οικονομικές καταστάσεις, ο όρος παραποίηση είναι μια εκούσια, σκόπιμη ενέργεια από άτομα που εντάσσονται στην διοίκηση, στο εργατικό δυναμικό ή σε τρίτους όπου το αποτέλεσμα που βγαίνει είναι μια ψεύτικη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων.

Με βάση την διεθνή βιβλιογραφία η παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων αφορά κάθε κλάδο εταιρειών όμως οι πιο μεγάλες επιπτώσεις αφορούν κλάδο που ασχολείται στην αξιοποίηση των ακινήτων, στην βιομηχανία, στις τράπεζες, στα πετρελαιοειδή, στον κλάδο κατασκευών και της υγείας (Wells, 2005). Οι περιπτώσεις που αφορούν την παραποίηση των εταιρειών εμφανίζονται στον τελευταίο καιρό και στον κλάδο που αφορά την ψηφιακή οικονομία. Το ανωτέρω φαινόμενο κάνει την εμφάνιση του όλο και πιο πολλές φορές σε όλο και πιο πολλές χώρες μέσα από την παγκοσμιοποιημένη οικονομία και το διεθνές εμπόριο (Vanasco, 1998). Μια μελέτη που πραγματοποιήθηκε από τους Beasley et al (1999) και αφορούσε τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής είχαν εξεταστεί οι περιπτώσεις που αφορούσαν

την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων των εταιρειών για τα έτη 1987 – 1997 και τα πιο βασικά σημεία είναι:

1. Η παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων έχει παρατηρηθεί σε εταιρείες που το μέγεθος είναι είτε μικρό είτε μεσαίο
2. Η παραποίηση κατευθύνεται κατά βάση από την διοίκηση της κάθε εταιρείας και άμεσα εμπλεκόμενος είναι ο διευθυντής οικονομικών της εταιρείας
3. Οι επιτροπές του ελέγχου εκείνων των εταιρειών είναι σε αδράνεια και πολλά από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν έχει συμμετοχή στην διοίκηση και εμφανίζονται σαν εξωτερικοί σύμβουλοι
4. Ένα σημαντικό ποσοστό από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου έχει ταύτιση με τους βασικούς μετόχους και σε πάρα πολλές περιπτώσεις η διοίκηση της εταιρείας είναι από τα μέλη της οικογένειας
5. Σε αρκετές εταιρείες υπάρχουν και καταστάσεις οικονομικής δυσχέρειας όπου πάρα πολλές από εκείνες είχαν οδηγηθεί στην χρεοκοπία, σε αλλαγές πάρα πολύ σημαντικές αναφορικά με την σύνθεση μετόχων και σε κινήσεις που ήταν ασυνήθιστες αναφορικά με τις μετοχές της εταιρείας που έχει στο χρηματιστήριο

Αναφορικά με το μέγεθος που έχουν οι εταιρείες οι οποίες παραποιούν τις οικονομικές καταστάσεις, με βάση τις αποκαλύψεις που έχουν πραγματοποιηθεί τελευταία και οι μεγάλες εταιρείες εντάσσονται στην παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων. Στις συγκεκριμένες περιπτώσεις στελέχη των επιχειρήσεων που είχαν συμμετοχή και είχαν γνώση της έκτασης που έχει η παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων, είχαν φροντίσει να πωλήσουν σημαντικά ποσοστά από τις μετοχές τους πριν να γνωστοποιηθεί η παραποίηση στους επενδυτές (Summers & Sweeney, 1998). Στις πιο πολλές περιπτώσεις που αφορούν την παραποίηση έχουν παρατηρηθεί υπερεκτιμήσεις προς τα στοιχεία που αφορούν το ενεργητικό όπως για παράδειγμα τα αποθέματα, τις απαιτήσεις κ.λπ. Οι συγκεκριμένες κινήσεις έχουν πραγματοποιηθεί κατά βάση προς το τέλος της χρήσης ή του τριμήνου.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής οι εξωτερικοί ορκωτοί ελεγκτές έχουν την υποχρέωση να αποκαλύπτουν στις εκθέσεις που συντάσσουν τις παραποιήσεις που έχουν δει στις οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών. Με βάση τα Εκλεκτικά Πρότυπα 47 & 82, ο ελεγκτής χρειάζεται να εκτιμήσει τους παράγοντες που αφορούν τον κίνδυνο και να μπορέσει να εντοπίσει πιθανά σημεία προειδοποίησης όπου θα πρέπει να εστιάσει πιο πολύ τον έλεγχο.

2.2 Κίνητρα για Χρήση Παραποίησης Καταστάσεων

2.2.1 Για Αύξηση Κερδών

Οι παράγοντες που οδηγούν την κάθε διοίκηση της εταιρείας να αυξήσει τα κέρδη της έχει σχέση κατά κύριο λόγο με δυο είδους κίνητρα. Το ένα κίνητρο είναι η προσωπική ασφάλεια και ο εμπλουτισμός και το άλλο είναι η επιδίωξη της διοίκησης να παρουσιάσει κέρδη για να μπορέσει να αποκομίσει οφέλη η εταιρεία. Γενικά, οι λόγοι που έχουν συνδεθεί με την διαχείριση των κερδών είναι για τις αμοιβές που λαμβάνουν τα ανώτερα στελέχη όπου ορισμένες φορές βρίσκονται σε μια έξαρση για τα κέρδη που δημοσιεύονται, με την αύξηση τιμής που έχει η μετοχή και η άσκηση της πίεσης από την κυβέρνηση για την χρηματοδότηση (Γρηγοράκος, 2005).

Όσον αφορά το αρχικό κίνητρο χρειάζεται να αναφέρουμε πως οι μάνατζερ προχωρούν σε μια αύξηση κερδών που είναι εικονική ώστε να:

1. Μεγιστοποιηθεί η αποζημίωση
2. Διατηρηθεί η δύναμη η οποία θα αποδώσει ασφάλεια για την εργασία τους
3. Διεκδικήσουν μια προαγωγή μελλοντικά

Για το δεύτερο κίνητρο, τα στελέχη που βρίσκονται ψηλά στην Διοίκηση διαμορφώνουν ανάλογα με τα κέρδη που δημοσιεύονται ώστε η εταιρεία να μπορέσει να κερδίσει ορισμένα οφέλη. Ο στόχος που έχουν είναι να:

1. Μεγιστοποιηθεί η τιμή που έχει η μετοχή και να αυξηθεί η αξία που έχει η εταιρεία
2. Ελαχιστοποιηθεί η πιθανότητα κάποιας χρεοκοπίας
3. Αποφύγουν μια παραβίαση των περιοριστικών όρων που υπάρχουν στα χρέη
4. Ελαχιστοποιηθούν οι κανονιστικές παρεμβάσεις προκειμένου να μην υπάρξει κάποια κατηγορία για την εταιρεία αναφορικά με μονοπωλιακή πρακτική ή με αντικαταναλωτική συμπεριφορά.

2.2.2 Μεγιστοποίηση αποζημίωσης των Στελεχών

Οι μανάτζερ της κάθε εταιρείας αμείβονται με μισθούς και λαμβάνουν κάποια bonus όπου το ύψους τους έχει εξάρτηση από την επίτευξη κάπου συνδυασμού βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων. Οι συγκεκριμένοι στόχοι έχουν την δυνατότητα να υπερβαίνουν ένα κατώτατο όριο, παραδείγματος χάριν της απόδοσης που έχουν τα περιουσιακά στοιχεία μετά από την αφαίρεση του φόρου, όπου έχει συνδεθεί με το bonus των μανάτζερ επί του μισθού που έχει ο κάθε ένας. Ακόμη ένα συνηθισμένο μακροπρόθεσμο κίνητρο αποτελεί το μετοχικό δικαίωμα της προαίρεσης όπου είναι συνδεδεμένο με τις τιμές που έχουν οι μετοχές, όταν εκείνες έχουν ξεπεράσει το κατώτατο σημείο.

Με βάση την μελέτη του England (1996) το ποσοστό του 47% - 50% των επιχειρήσεων που υπήρχαν στο δείγμα, είχαν χρησιμοποιήσει κάποια μακροπρόθεσμα και βραχυπρόθεσμα προγράμματα για να μετρηθεί η αποδοτικότητα που είναι συνδεδεμένη με τα λογιστικά μεγέθη που έχουν δημοσιευθεί. Οι λογιστικές μετρήσεις που έχουν χρησιμοποιηθεί στα σχέδια για την αποζημίωση των στελεχών είναι (Baralexix, 2004):

1. Ταμειακές Ροές
2. Απόδοση από τις μετοχές
3. Απόδοση από τα επενδυμένα κεφάλαια
4. Κέρδη για κάθε μετοχή
5. Λειτουργικά όπως και καθαρά κέρδη
6. Συνολικές αποδόσεις που έχουν οι μετοχές

Συνεπώς, για να μπορέσουν οι μανάτζερ να αυξήσουν τις απολαβές που λαμβάνουν εφαρμόζουν κάποιες μεθόδους δημιουργικής λογιστικής σε μεγέθη τα οποία είναι άμεσα συνδεδεμένα με ο ύψος που έχουν οι συγκεκριμένες απολαβές. Με τον συγκεκριμένο τρόπο επιτυγχάνεται η μεγιστοποίηση της αποζημίωσης.

Υπέρ της συγκεκριμένης άποψης συνηγορούν πάρα πολλές μελέτες. Ενδεικτική μελέτη είναι εκείνη του Heay όπου είχε εξετάσει τις ενέργειες που είχαν πραγματοποιήσει οι μανάτζερ την στιγμή που το ετήσιο bonus που έλαβαν είχαν σύνδεση με τα αποτελέσματα που έχουν δημοσιευθεί. Όταν τα κέρδη αναμενόταν πως θα είναι μεγαλύτερα από το ανώτατο σημείο που έχει το bonus, η διοίκηση εφάρμοζε κάποια λογιστικά τεχνάσματα προκειμένου τα έξοδα να είναι περιορισμένα για το τρέχον έτος και να μπορέσει να μετατοπιστεί το υπόλοιπο στις

επόμενες χρήσεις. Την στιγμή που το επίπεδο των κερδών είναι πιο κάτω από το σημείο που έχουν τα bonus δεν θα μπορέσουν να εισπραχθούν, τότε μέσω της διακριτικής προαίρεσης τα κέρδη έχουν περισσότερο περιορισμό και μετατοπίζεται ένα μέρος από εκείνα στις επόμενες χρήσεις (Healy, 1985).

Συμπέρασμα το οποίου θα μπορούσαμε να αναφέρουμε από τα ανωτέρω είναι πως τα στελέχη βρίσκονται στην διαδικασία της παραποίησης των κερδών που δημοσιεύονται διότι οι εταιρείες τους παρέχουν το κίνητρα. Είναι αυτονόητο πως κάθε μάνατζερ θα παραποιούσε τις οικονομικές καταστάσεις για να μπορέσει να αυξήσει την αποζημίωση του.

2.2.3 Μεγιστοποίηση Τιμής Μετοχής

Για να μπορέσουν να κατανοηθούν ακόμη πιο πολύ τα κίνητρα που αφορούν την διαχείριση των κερδών που έχουν σύνδεση με την μεγιστοποίηση της τιμής που έχει η μετοχή, είναι αναγκαίο να αναφερθούν συνοπτικά οι τρόποι που μπορεί να πραγματοποιηθεί η αποτίμηση της εταιρείας για να μπορέσει να προσδιοριστεί η αξία που έχει. Στην βιβλιογραφία γίνεται αναφορά σε πάρα πολλά μοντέλα εκτίμησης τα οποία μπορούν να προσδιορίσουν την αξία που υπάρχει τώρα με την πρόβλεψη των μελλοντικών αξιών με μια εκ των κάτωθι μεταβλητών (Φίλιος, 2003):

1. Λογιστική αξία με βάση τον ισολογισμό
2. Λειτουργικές ταμειακές ροές
3. Καθαρά κέρδη

Η λογιστική αξία προκύπτει όταν από τα περιουσιακά στοιχεία αφαιρεθούν οι υποχρεώσεις όπου το αποτέλεσμα μας δίνει τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία. Το Ενεργητικό όπως και το Παθητικό αποτελούν κατάλοιπο από τις συναλλαγές που έχουν προέλθει κατά βάση από την λειτουργική, επενδυτική και χρηματοοικονομική δραστηριότητα. Η λογιστική αξία είναι η αντανάκλαση του παρελθόντος και συνήθως θεωρείται περισσότερο σχετική για τις εταιρείες που δεν έχουν κάποια σημαντική προοπτική ανάπτυξης ή πιστεύουν πως θα ρευστοποιηθούν.

Στην θεωρία της οικονομίας αναφέρεται πως μακροχρόνια η ταμειακή ροή στο σύνολο της και τα καθαρά κέρδη είναι ίσα. Βέβαια, τα δυο μεγέθη υπάρχει δυνατότητα να έχουν διαφορά εξαιτίας της εφαρμογής της λογιστικής δεδουλευμένου όπως λέγεται από τα GAAP. Συνεπώς, οι προσεγγίσεις που χρησιμοποιούν μια εκ των δυο μεταβλητών είναι όμοιες, έχουν απλά

διαφορά κατά βάση σε ποια εκ των δυο το πρόσωπο που διενεργεί την εκτίμηση θεωρεί πως είναι η περισσότερο σχετική. Με βάση τις πρόσφατες έρευνες, οι τιμές που έχουν οι μετοχές έχουν περισσότερο συσχέτιση με τα καθαρά κέρδη παρά με τις λειτουργικές ταμειακές ροές. Εν ολίγης, τα κέρδη που έχουν δημοσιευθεί έχουν περισσότερο ρόλο στην αποτίμηση της εταιρείας (Delow & Skinner, 2000).

Η αξία που έχει μια εταιρεία είναι η παρούσα αξία που έχουν τα μελλοντικά καθαρά κέρδη όπου είναι εκτεινόμενα στο άπειρο, με την χρήση ενός προσαρμοσμένου στον κίνδυνο προεξοφλητικού επιτοκίου. Υποτίθεται πως το προεξοφλητικό επιτόκιο είναι ίσο με το κόστος που έχει το κεφάλαιο της κάθε εταιρείας.

Βέβαια, για να χρησιμοποιηθεί το συγκεκριμένο υπόδειγμα είναι αναγκαία η εκτίμηση του καθαρού κέρδους για κάθε μελλοντική περίοδο, γεγονός το οποίο είναι πάρα πολύ δύσκολο. Για τον συγκεκριμένο λόγο οι οικονομικοί αναλυτές διενεργούν απλοποίηση του μοντέλου κάνοντας μια πρόβλεψη για τα καθαρά κέρδη των 5 ετών. Το συγκεκριμένο μοντέλο έχει την δυνατότητα να απλοποιηθεί ακόμη πιο πολύ αν κάνουμε την υπόθεση πως τα ετήσια καθαρά κέρδη, θα είναι σταθερά μελλοντικά.

2.2.4 Μεγιστοποίηση Τιμής Μετοχής

Αρκετές εταιρείες σε μια προσπάθεια για την εξάλειψη της μεταβλητότητας στα κέρδη τους έχουν επιλέξει ποικίλες μεθόδους λογιστικής για να μπορέσουν να επιτύχουν την ομαλοποίηση και επομένως την αύξηση τιμής της μετοχής. η μέθοδος που αφορά την διαχείριση των κερδών καλείται συνήθως «εξομάλυνση κέρδους» ή Income Smoothing. Για να είναι δυνατή η επίδραση της εξομάλυνσης τους κέρδους στην τιμή που έχει η μετοχή, δεν είναι αναγκαίο να απαλειφθεί ολοκληρωτικά, αρκεί να μπορέσει να περιοριστεί. Ένα ζήτημα το οποίο απορρέει, είναι μέχρι τι βαθμό έχει δυνατότητα η τιμή της μετοχής να αυξηθεί εξαιτίας της ομαλοποίησης κέρδους (Γκίκας, 1997).

Αρκετά μεγάλη σημασία επί του συγκεκριμένου θέματος έχει Η ποιότητα που έχουν τα δημοσιευμένα κέρδη είναι πολύ μεγάλη όταν την στιγμή της χρήσης τους έχουν δυνατότητα να προβλέψουν τα κέρδη που θα επέλθουν εκτίμηση όπου ονομάζεται «ποιότητα κέρδους» και μπορεί να ενσωματώσει αρκετούς παράγοντες όπου έχουν την δυνατότητα να εξακριβώσουν το κατά πόσο υγιή είναι τα καθαρά κέρδη που διαθέτει η εταιρεία. Η ποιότητα που έχουν τα δημοσιευμένα κέρδη είναι πολύ μεγάλη όταν την στιγμή της χρήσης τους έχουν δυνατότητα

να προβλέψουν τα κέρδη που θα επέλθουν στο χωρίς να είναι αναγκαία η επιπλέον ανάλυση. Αντίθετα, τα κέρδη είναι πιο λίγο ποιοτικά την στιγμή που για να πραγματοποιηθούν υπολογισμοί που είναι αξιόπιστοι για τα έσοδα που αφορούν το μέλλον χρειάζεται να υπάρξει συνδρομή κάποιου οικονομικού αναλυτή.

Ως συμπέρασμα μπορούμε να αναφέρουμε πως η παρουσία κάθε λογιστικού χειρισμού που αφορούν στην μειωμένη αντίληψη για την ποιότητα που υπάρχει στα κέρδη, στην τιμή που έχει η μετοχή και επομένως την αξία που έχει η εταιρεία, αυξάνει όταν αυξάνεται και η μεταβλητότητα που έχουν τα καθαρά κέρδη μέσα στην εταιρική χρήση. Εν ολίγης, μια εταιρεία που έχει χαμηλή μεταβλητότητα κερδών μπορεί να επιτύχει πιο μεγάλη τιμή για την μετοχή της (Κάντζος, 2001).

2.2.5 Μείωση Κόστους Κεφαλαίου

Μια παράμετρος η οποία έχει πάρα πολύ μεγάλο και καθοριστικό ρόλο για το μετοχικό κόστος του κεφαλαίου αποτελεί η πιθανότητα για χρεωκοπία, δηλαδή ο βαθμός που αναμένεται για τον οικονομικό κίνδυνο που έρχεται αντιμέτωπη η εταιρεία. Το μετοχικό κόστος του κεφαλαίου αυξάνεται όσο υψηλότερος είναι ο οικονομικός κίνδυνος διότι οι μέτοχοι έχουν την απαίτηση μιας μεγάλης απόδοσης σαν αποζημίωση για τον υψηλό κίνδυνο που έχουν αναλάβει.

Για να προβλεφθεί ο οικονομικός κίνδυνος αναπτύχθηκαν ποικίλα υποδείγματα για την πρόβλεψη της χρεωκοπίας. Ένα υπόδειγμα το οποίο είναι χαρακτηριστικό είναι εκείνο των McKee & Lensberg (2002) όπου έχουν χρησιμοποιήσει ένα γενετικό προγραμματισμό με ένα δείγμα πλήθους 291 εταιρειών της Αμερικής που είναι εισηγμένες μέχρι το 1997. Το μοντέλο αυτό χρησιμοποιεί 3 μεταβλητές και δημιουργεί μια πιθανότητα χρεωκοπίας η οποία κυμαίνεται μεταξύ του 0 και του 1. Με την χρήση της πιθανότητας χρεωκοπίας 0,5 σαν σημείο για την πρόγνωση της απόφασης, το μοντέλο είχε ακρίβεια 80% για την πρόγνωση της χρεωκοπίας ένα χρόνο πριν να πραγματοποιηθεί. Οι μεταβλητές που είχε το μοντέλο ήταν:

1. Το μέγεθος της εταιρείας, με βάση τα περιουσιακά στοιχεία προς 1000
2. Την κερδοφορία που έχει η εταιρεία, από το αποτέλεσμα των καθαρών κερδών προς τα συνολικά περιουσιακά στοιχεία
3. Την ρευστότητα που έχει η εταιρεία, από το αποτέλεσμα ταμειακά διαθέσιμα προς βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

2.2.6 Μείωση Διακύμανσης Κερδών

Ο υπολογισμός που αφορά την μεταβλητότητα των κερδών διενεργείται σύμφωνα με την τυπική απόκλιση τιμών από το παρελθόν. Ο υπολογισμός για την τυπική απόκλιση πραγματοποιείται είτε σε ετήσια, είτε σε εξαμηνιαία είτε σε τριμηνιαία βάση.

2.2.7 Επίδραση Συμβολαίων

Αρκετές έρευνες έχουν εξετάσει την σχέση που έχει η διαχείριση των κερδών με ποικίλα συμβόλαια τα οποία είναι βασισμένα στα λογιστικά μεγέθη. Από τα πιο σημαντικά συμβόλαια έχουν διακριθεί εκείνα που καθορίζουν το ύψος που θα έχει η αμοιβή των διοικητικών στελεχών, τα συμβόλαια των εργαζομένων, των ορκωτών ελεγκτών και του δανεισμού (Liberty & Zimmerman, 1986) (Defond & Sybramanyam, 1995) (Becker & Watts, 1995) (Defond & Jiambalvo, 1994).

Θα πρέπει σε αυτό το σημείο να διευκρινίσουμε πως τα συμβόλαια ανταμοιβής που αφορούν τα διευθυντικά στελέχη συνήθως περιλαμβάνουν «δώρα» όπου το ύψους τους είναι σχετικό με τα κέρδη. Τα bonus είναι μια πρόσθετη αμοιβή και έχουν μέγιστο και ελάχιστο όριο, κάτι το οποίο σημαίνει πως τα στελέχη δεν δικαιούνται να λάβει bonus όταν τα κέρδη που έχουν δημοσιευθεί είναι πιο χαμηλά από το ελάχιστο όριο και δεν μπορούν να κερδίσουν bonus την στιγμή που τα κέρδη είναι περισσότερα από το μέγιστο όριο.

Εκείνο το οποίο μπορεί να γίνει εύκολα αντιληπτό είναι πως οι μάνατζερ έχουν κίνητρα για την αυξομείωση των εικονικών κερδών, σύμφωνα με τα μη διαχειρίσιμα κέρδη. Στο συγκεκριμένο σημείο θα πρέπει να γίνει αναγκαίο να διασαφηνιστεί μια διάκριση η οποία είναι αναγκαία για την μελέτη που αφορά την δημιουργική λογιστική. Υπάρχουν πάρα πολλά κέρδη τα οποία υπόκεινται σε διαχείριση με νόμιμο τρόπο, με την χρήση των εναλλακτικών μεθόδων και σε εκείνα τα οποία δεν διαθέτουν κάποιο περιθώριο για εναλλακτική νόμιμη αντιμετώπιση.

2.2.8 Συμβόλαια Δανεισμού Εταιρείας

Η πιο συνηθισμένη τακτική που ακολουθείται από τους δανειστές την στιγμή της έκδοσης των συμβολαίων είναι να ορίζονται λογιστικά μεγέθη προκειμένου να ελέγχουν τις δραστηριότητες που έχει η δανειζόμενη επιχείρηση, με ορισμό ως δέσμευση την επίτευξη μιας συγκεκριμένης απόδοσης ή με περιορισμούς σε επενδύσεις που είναι επιτρεπτές και σε λοιπές δραστηριότητες

χρηματοοικονομικής. Η έρευνα που έχει πραγματοποιηθεί από τους Watts & Zimmerman (1978) έχει δείξει πως οι όροι που αφορούν τα συμβόλαια δανεισμού οδηγούν τους μάνατζερ να αυξήσουν τα κέρδη με τέτοιο τρόπο προκειμένου να μειώσουν τους περιορισμούς ή το κόστος για τα παραβίαση των όρων συμβολαίων (Watts & Zimmerman, 1978).

2.2.9 Earnings Management & Μερισματική Πολιτική

Με βάση τους Kasanen & Kinnunen (1996) ακόμα ένα κίνητρο το οποίο αφορά την διαχείριση κερδών από τη διοίκηση αποτελεί η ομαλοποίηση του μερίσματος που εκδίδεται από την εταιρεία. Το γεγονός πως το ύψος μερίσματος είναι καθορισμένο μονάχα από τα τρέχοντα κέρδη φανερώνει ακόμη και την συσχέτιση που υπάρχει μεταξύ των κερδών που δημοσιεύονται και την πολιτική μερίσματος. Συνεπώς, την στιγμή που τα κέρδη δεν είναι αρκετά για να εκπληρώσουν τους στόχους του μερίσματος, τότε δημιουργείται ένα κίνητρο για να μπορέσουν να διαχειριστούν με κατάλληλο τρόπο και η τελική εικόνα να είναι τόσο θετική όσο και κερδοφόρα (Kasanen & Kinnunen, 1996).

Ορισμένοι παράγοντες που χρειάζεται να ληφθούν υπόψη είναι το ποσοστό που έχει η φορολογία και το φορολογητέο εισόδημα το οποία είναι συνδεδεμένο με τα κέρδη που δημοσιεύονται. Οι επιπτώσεις, λόγω της μεγάλης φορολογίας, παρέχουν κίνητρα για τα earnings μάνατζμεντ και ιδίως για την διαχείριση του κέρδους προκειμένου να είναι μειωμένα με πλασματικό τρόπο. Αντίθετα, στο πλαίσιο της πολιτικής μερίσματος που διατηρεί η κάθε επιχείρηση, ο στόχος που έχει το earnings μάνατζμεντ είναι να εμφανίσουν αυξημένα κέρδη τα οποία είναι πλασματικά.

2.2.10 Επιρροή Τρίτων στην Εταιρεία

Το πλαίσιο που αφορά τις σχέσεις μεταξύ των εργαζομένων, των προμηθευτών και της εταιρείας παρέχει κίνητρα για την χειραγώγηση κέρδους όταν οι τρίτοι προσπαθούν να ασκήσουν θετική επιρροή για τους όρους που έχουν οι συναλλαγές ανάμεσα στην εταιρεία και εκείνων.

1. Μια μείωση κέρδους έχει την δυνατότητα να προκαλέσει μια αρνητική επίδραση για τις εκτιμήσεις των πελατών για την συνέπεια της εταιρείας προς τις υποχρεώσεις που έχει

2. Οι προμηθευτές υπάρχει περίπτωση να υπάρξει μια πιο καλή προσφορά διότι υπάρχει πιθανότητα να πληρωθούν οι τρέχουσες αγορές, ενώ ταυτόχρονα είναι πιο πολύ πιθανό να προχωρήσει σε πιο μεγάλες αγορές μελλοντικά
3. Ακόμη, ορισμένοι εργαζόμενοι που είναι ικανοί και αποτελεσματικοί, μπορούν να αποχωρήσουν ή να διεκδικήσουν μια αύξηση στο μισθό τους για να μείνουν στο εργατικό δυναμικό της εταιρείας.

2.3 Κίνητρα Πλασματικής Μείωσης Κερδών

Η διαχείριση του κέρδους περιέχει και την δημοσίευση των κερδών που είναι πλασματικά μειωμένα. Τα κίνητρα τα οποία οδηγούν την διοίκηση να πραγματοποιήσουν πρακτικές για μια πλασματική μείωση κέρδους παρουσιάζονται κάτωθι.

2.3.1 Πολιτική Πίεση

Σύμφωνα με ορισμένες έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί έχει αποδειχθεί πως οι επιχειρήσεις προχωρούν σε earnings μανάτζμεντ για δημοσιεύσουν πιο χαμηλά κέρδη όταν υπάρχει μεγάλη πολιτική έκθεση. Βέβαια, το πιο μεγάλο ποσοστό από τις έρευνες έχει δείξει πως κάθε εταιρεία που έχει ενταχθεί στο δείγμα αντιμετωπίζουν το ίδιο πολιτικό κόστος (Jones, 1991) (Cahan, 1992) (Hang & Wang, 1998). Με βάση τον Cahan, Chavis & Elmendorf (1997) είναι διαφοροποιημένο ως προς το σημείο εκείνο και πιστεύει πως το επίπεδο που υπάρχει για το πολιτικό κόστος έχει διαφορά ανάμεσα στις εταιρείες συνεπώς και ο βαθμός που έχει η χειραγώγηση του κέρδους μπορεί να έχει διαφορά από τη μια εταιρεία στην άλλη (Cahan, 1997).

Ακόμη κάποιες έρευνες οι οποίες είναι σχετικές, απέδειξαν πως το earning μανάτζμεντ χρησιμοποιείται σαν μοχλός πίεσης για να μειώνεται η ευαισθησία της πολιτικής πίεσης (Patten, 1992) (Blacconiere & Patten, 1994) (Walden & Schwartz, 1997). Ενδιαφέροντα είναι τα αποτελέσματα που υπάρχουν από τις έρευνες των Deegan & Rankin (1996) και Patten (2000, 2002) όπου δείχνουν πως η διαμόρφωση των κερδών που έχουν παρουσιάσει οι εταιρείες είναι με τέτοιο τρόπο προκειμένου να μειωθούν με ένα αρνητικό αντίκτυπο των επιπτώσεων της λειτουργίας που έχουν στο περιβάλλον. Στο άρθρο που έχουν δημοσιεύσει οι Hang & Wang (1998) πραγματοποιείται αναφορά για τις πετρελαϊκές επιχειρήσεις όπου στην

διάρκεια που είχε ο πόλεμος του Κόλπου χρησιμοποίησαν earnings μανάτζμεντ ώστε να μειωθούν τα κέρδη που είχαν και να γίνει αποφυγή των πολιτικών συνεπειών που αφορούν τα μεγάλα κέρδη ως απόρροια των αυξημένων λιανικών τιμών που είχε το πετρέλαιο.

2.3.2 Νομοθετικά Κίνητρα

Η νομοθεσία της εκάστοτε χώρας έχει ως στόχο να ελέγχει την λειτουργία της κάθε εταιρείας και να επιβάλλει κυρώσεις για τις ενέργειες που έχουν παραβιάσει τις διατάξεις που ισχύουν. Το κίνητρο που έχει εντοπιστεί στις συγκεκριμένες περιπτώσεις είναι η χειραγώγηση του κέρδους προκειμένου να αποφύγουν την πιθανότητα νομικής κύρωσης λόγω των παράνομων δραστηριοτήτων που έχει μια εταιρεία ή κάποιος κλάδος. Η εμφάνιση του μεγάλου επιπέδου κέρδους έχει την δυνατότητα να είναι μια ένδειξη πως υπάρχει μονοπώλιο ή ακόμα και παράνομες δραστηριότητες. Ακόμη, η αύξηση του κέρδους δείχνει πως μια εταιρεία μπορεί να αποζημιώσει καταστροφές που ίσως να έχει προκαλέσει την μόλυνση του περιβάλλοντος.

Βέβαια, σύμφωνα με τις έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί όπου αφορούν την συχνότητα που έχει η εμφάνιση του earnings μανάτζμεντ οφείλεται στους νομοθετικούς λόγους, δεν παρέχουν μια ξεκάθαρη ερμηνεία για το συγκεκριμένο ζήτημα. Ένα ερώτημα το οποίο δεν έχει απαντηθεί είναι αν τα νομοθετικά κίνητρα που αφορούν την διαχείριση του κέρδους που δημοσιεύεται ασκούν επιρροή μονάχα σε ένα ποσοστό των επιχειρήσεων που έχουν συμμετέχει σε έρευνα ή ασκεί επιρροή το μεγαλύτερο κομμάτι της οικονομίας.

2.3.3 Μέγεθος Εταιρείας

Η διοίκηση που υπάρχει στις μεγάλες εταιρείες, δηλαδή τις πολυεθνικές, συνήθως ασκούν πίεση για την ψήφιση λογιστικού πλαισίου όπου παρέχεται η δυνατότητα να εφαρμόζεται η δημιουργική λογιστική. Το συγκεκριμένο οφείλεται στο ότι τα μειωμένα κέρδη ωθούν σε μια αύξηση ταμειακής ροής αφού επιτυγχάνεται φορολογία που είναι μειωμένη. Ακόμη, τα χαμηλά κέρδη επιφέρουν και μείωση του πολιτικού κόστους. Ας υποθέσουμε πως η κεφαλαιαγορά είναι αποτελεσματική, τότε η αύξηση της ταμειακής ροής εξαιτίας της μείωσης του φόρου και του πολιτικού κόστους θα προκαλέσει μια αύξηση στην τιμή που έχουν οι μετοχές. Οι μανάτζερ δεν έχουν να αντιμετωπίσουν μια σοβαρή συνέπεια αν δημοσιευθούν κέρδη που είναι μειωμένα αφού το Διοικητικό Συμβούλιο προεξοφλεί τις μεταβολές των κερδών που είναι σχετικά κατ' αποκλειστικότητα με τις αλλαγές που υπάρχουν στις λογιστικές μεθόδους.

Στις εταιρείες που είναι μικρές, τα διευθυντικά στελέχη προχωρούν σε εφαρμογή του earnings μάνατζμεντ για να προκληθεί μια πλασματική αύξηση των κερδών που δημοσιεύονται ώστε να αυξηθεί η αμοιβή που θα λάβουν όπου είναι συνδεδεμένη τα κέρδη που έχει η εταιρεία.

2.3.4 Διαπραγματεύσεις Εργατικών Σωματείων

Αρκετές έρευνες μας έχουν δείξει πως οι μάνατζερ πραγματοποιούν πρακτικές για τη μείωση των κερδών που δημοσιεύονται σε μια βάση που είναι προσωρινή προκειμένου να αυξηθεί η διαπραγματευτική ικανότητα που έχουν έναντι των εργατικών σωματείων και να μπορέσουν να καταφέρουν ακόμη και για κάποιο μικρό χρονικό διάστημα το «πάγωμα» του μισθού (DeAngelo H., DeAngelo L. & Skinner, 1994).

3 ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

3.1 Παραποίηση Οικονομικών Καταστάσεων

Όταν εφαρμόζεται Δημιουργική Λογιστική και διαχείριση του κέρδους υπάρχει αντίκτυπο στο περιβάλλον της εταιρείας, εσωτερικά και εξωτερικά. Χωρίς αμφισβήτηση, την στιγμή που η εταιρεία καταχράται σε βαθμό πολύ μεγάλο την ευελιξία που έχει η λογιστική όπου παρέχονται από τους κανόνες και τα πρότυπα, προκαλεί πληγή στην σχέση που υπάρχει στην επενδυτική κοινότητα και γενικά συνολικά στην κεφαλαιαγορά. Για την επιπλέον μελέτη που αφορά την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων χρειάζεται να διευκρινιστεί πως κάθε οικονομική κατάσταση που παρουσιάζει λάθη ή παραλείψεις κατά τη διάρκεια της σύνταξης της και την διατύπωση με συνέπεια να διαστρεβλώνεται η πραγματική εικόνα που υπάρχει, συμπεραίνουμε πως αφορά παραποίηση ή απάτη (Spathis, 2002).

Παρακάτω παρατίθενται κάποιοι ορισμοί αναφορικά με την έννοια που έχει η παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων και θα διαπιστωθεί πως οι ορισμοί υπόβαθρο ίδιο με εκείνο της δημιουργικής λογιστικής και της χειραγώγησης κερδών, κάτι το οποίο αποδεικνύει την άμεση αλληλεξάρτηση που έχουν οι όροι. Ενδεικτικά έχουμε:

Με βάση τον Σπαθή η παραποίηση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι ο σκόπιμος χειρισμός των στοιχείων, όπως για παράδειγμα η υπερτίμηση των στοιχείων που υπάρχουν στο ενεργητικό, οι πωλήσεις και τα κέρδη ή με την υποτίμηση των υποχρεώσεων, τα έξοδα ή τις ζημιές προκειμένου να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα τους. Οι συγκεκριμένοι χειρισμοί έχουν σαν συνέπεια μια σημαντική αλλοίωση της σωστής εικόνας που έχουν οι οικονομικές καταστάσεις (Spathis, 2002).

Σύμφωνα με τον Rezaee η παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων αφορά την προμελετημένη προσπάθεια από την μεριά των εταιρειών για να εξαπατήσουν τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων που έχουν δημοσιευθεί, ιδίως τους επενδυτές όπως και τους πιστωτές, με την σύνταξη οικονομικών καταστάσεων που είναι λανθασμένες (Rezaee, 2002). Γενικώς, η παραποίηση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων περιέχει την πρόθεση και την σκοπιμότητα μιας ομάδας «έξυπνων δραστών» όπου ενεργούν σύμφωνα με μια τεχνική εξαπάτησης που είναι σχεδιασμένη πολύ καλά.

Σύμφωνα με τους Ζοπουνίδης & Γαγάνης ως διοικητική απάτη – παραποίηση ορίζεται η σκόπιμη εξαπάτηση όπου είναι απόρροια των υψηλόβαθμων στελεχών της διοίκησης και παραπλανάει κάθε πιστωτή και επενδυτή μέσα από τις εσφαλμένες οικονομικές καταστάσεις (Ζοπουνίδης & Γαγάνης, 2008)

Με βάση τον Wallace διευκρινίζει πως η παραποίηση αποτελεί μια μορφή από ενέργειες που είναι σχεδιασμένες να ωθούν σε μια παραπλάνηση και έχει την δυνατότητα να πραγματοποιηθεί με έγγραφα που είναι πλαστά και με απεικονίσεις οι οποίες υποστηρίζουν την συγκεκριμένη παραποίηση (Wallace, 1995)

Ακόμη, σύμφωνα με τους Stalebrink & Sacco όπου στηρίζονται στο ΔΠΛ 99 ως παραποίηση ορίζουν την εσκεμμένη ενέργεια η οποία ωθεί επί της ουσίας σε μια λάθος διατύπωση των οικονομικών καταστάσεων και έχουν υπογραμμίσει πως η ουσία έγκειται στο γεγονός πως η παραποίηση αποτελεί τελικά την προσπάθεια της εξαπάτησης κάποιου ανθρώπου από μια κακή παρουσίαση ή από την παράλειψη των ποσών και των αποκαλύψεων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (Stalebrink & Sacco, 2005).

Σύμφωνα με τον Beinesh έχει χρησιμοποιηθεί ένας συνώνυμος όρος «διαχείρισης κέρδους» ή στα Αγγλικά Earnings Manipulation και έχει ισχυριστεί πως αποτελεί την τακτική με την οποία η διοίκηση της επιχείρησης παραβιάζει τις λογιστικές αρχές που είναι αποδεκτές με συνέπεια να παρουσιαστούν οι καταστάσεις με συμφέρον προς εκείνους (Beinesh, 1999).

Αναφορικά με τον ορισμό του Mckee (2005) έχει οριστεί πως το Earnings Μάνατζμεντ είναι η χρήση των ποικίλων μορφών για μια σειρά έξυπνων επινοήσεων αναφορικά με την διαστρέβλωση της απόδοσης που έχει μια εταιρεία χρηματοοικονομικά προκειμένου να πετύχει το αποτέλεσμα που επιθυμεί για εκείνη.

3.2 Βασικά Χαρακτηριστικά Παραποίησης

Στο σημείο εδώ θα παρουσιαστούν τα βασικά στοιχεία του συγκεκριμένου προβλήματος με βάση το μοντέλο «CRIME» όπου έχει αναπτυχθεί από τον Rezaee. Η διαστρέβλωση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων αποτελεί μια κατάληξη εφαρμογής από ένα σύνολο μεθόδων που αφορούν την Δημιουργική Λογιστική και έχει αποδοθεί στην επίδραση ορισμένων παραγόντων. Το μοντέλο του έχει επισημάνει εκείνους τους παράγοντες και έχει ονομαστεί «CRIME» όπου είναι η ένωση των αρχικών Cooks – Recipes – Incentives –

Monitoring – Results και στα Ελληνικά οι λέξεις είναι Μάγειρες – Συνταγές – Κίνητρα – Έλεγχος – Συνέπειες.

3.2.1 Cooks

Τα πρόσωπα που είναι εμπλεκόμενα στις παραποιήσεις των οικονομικών καταστάσεων όπως και της εφαρμογής των πρακτικών που αφορούν την Δημιουργική Λογιστική είναι τα στελέχη που βρίσκονται υψηλά στην διοίκηση. Αφορά τους CEOs, τους CFOs, τους διευθυντές και τους προέδρους. Σύμφωνα με τις έρευνες έχει φανεί πως το 80% των εταιριών που πραγματοποίησαν διαστρέβλωση της πραγματικής εικόνας, ήταν άμεσα εμπλεκόμενα τα ανώτατα στελέχη. Ένα άλλο συμπέρασμα τα οποίο προκύπτει από εκείνες τις έρευνες είναι πως δεν υπάρχει αποκλειστική ευθύνη των λογιστών η παραποίηση.

3.2.2 Recipes

Οι συνταγές αφορούν την δυνητική μορφή η μπορεί να έχει η παραποίηση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Η πιο σύνηθες μορφή είναι η διαχείριση του κέρδους και εκείνη που είναι περισσότερο σπάνια είναι οι πληρωτέοι λογαριασμοί. Η καταγραφή της εικονικής συναλλαγής αποτελεί την περισσότερο επιθετική μορφή της δημιουργικής λογιστικής.

3.2.3 Incentives κίνητρα

Οι πρακτικές που αφορούν το Creative Accounting & Earnings Management για να υιοθετηθούν υπάρχουν και κάποια κίνητρα. Τα συγκεκριμένα κίνητρα είναι κατά βάση οικονομικής φύσης και έχουν σχέση με την προσέλκυση των καινούργιων επενδυτών, προβλήματα που αφορούν την ρευστότητα κ.λπ.. Αναφορικά με το μοντέλο, έχει σημειωθεί πως εκείνα τα κίνητρα θα μπορούσε να είναι ακόμη και ψυχωτικά, δηλαδή παραποίηση η οποία οφείλεται στην συνηθισμένη τάση κάποιων στελεχών όπου καταστρώνουν και εμπλέκονται σε διάφορες δολοπλοκίες. Στα συγκεκριμένα κίνητρα μπορεί να συμπεριληφθεί και το ιδεολογικό υπόβαθρο όπως και ο εγωκεντρισμός της διοίκησης για την δημιουργία ενός ισχυρού prestige όπου έχει κάνει την εταιρεία ηγέτιδα στον κλάδο δραστηριοποίησης του.

3.2.4 Monitoring

Ο Rezaee με τον όρο monitoring κάνει λόγο για την έκταση και την ποιότητα που έχει ο εσωτερικός και ο εξωτερικός έλεγχος επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Ακόμη, πραγματοποιείται μια προσπάθεια για να εντοπιστούν ευθύνες από τους ελεγκτές και από την διοίκηση

3.2.5 Results

Οι συνέπειες αφορούν το αντίκτυπο της παραποίησης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων στην σχέση της εταιρείας με τον κάθε επενδυτή, τον πιστωτή και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Η σπύλωση του ονόματος που έχει η εταιρεία ωθεί σε μια έλλειψη της αξιοπιστίας και επομένως την πτώση της αξίας που έχει η μετοχή και την ένταξη της σε επιτήρηση για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα. Βέβαια, είναι και οι περιπτώσεις που εντάσσονται σε επιβολή χρηματικού προστίμου ή ακόμη και ποινές φυλάκισης για τα στελέχη που εμπλέκονται.

3.3 Μέθοδοι Παραποίησης

3.3.1 Διαχείριση & Αναγνώριση Εσόδου

Η πιο συνηθισμένη μορφή της παραποίησης είναι η διαχείριση και η αναγνώριση εσόδου. Η αναγνώριση του εσόδου είναι ένα κύριο πρόβλημα που έχει η καταγραφή του κάθε εσόδου πριν να τα αποκτήσει η εταιρεία, δηλαδή πριν την ολοκλήρωση της πώλησης ή πριν την παράδοση του προϊόντος ή όταν ο πελάτης ακυρώσει την αγορά ή καθυστερήσει την συναλλαγή. Η συγκεκριμένη μέθοδος μπορεί να πάρει τις κάτωθι μορφές (Rezaee, 2002):

1. Ο Χρόνος της αναγνώρισης του εσόδου: με βάση την λογιστική αρχή της πραγματοποίησης του εσόδου, η δημιουργία του μπορεί να διακριθεί στα εξής στάδια:
 - ✓ Σύναψη σύμβασης είτε προφορικά είτε γραπτά
 - ✓ Μεταβίβαση της κυριότητας ενός αγαθού και απαίτηση του μεταβιβάζοντος
 - ✓ Είσπραξη και εξόφληση της αξίας που έχει το αγαθό

Εκείνο το οποίο είναι γενικώς παραδεκτό είναι η πραγματοποίηση του εσόδου την στιγμή που μεταβιβάζεται η κυριότητα του αγαθού, όπου γεννάται η απαίτηση του πωλητή για το τίμημα που έχει το προϊόν. Εν ολίγης, τα έσοδα λογίζονται την στιγμή που πραγματοποιούνται και όχι

την στιγμή που εισπράττονται. Βέβαια, αρκετές εταιρείες παραβιάζουν την συγκεκριμένη αρχή και προχωράνε στην καταγραφή του εσόδου πριν ακόμη γίνει δεδουλευμένο (Μπαραλέξης, 1998).

3.3.2 Μέθοδος «Bill & Hold Sales Transaction»

Με βάση την συγκεκριμένη μέθοδο, η εταιρεία που πωλάει διατηρεί στην αποθήκη της το εμπόρευμα που έχει πωληθεί προκειμένου να διευκολύνει τον πελάτη της προσωρινά. Ο πελάτης δέχεται την αγορά αγαθών με την υπογραφή κάποιου συμβολαίου, έως να ζητήσει ο αγοραστής την παράδοση τους. Η παραβίαση της συγκεκριμένης σύμβασης περιέχει την καταγραφή και αναγνώριση εσόδου από την εταιρεία που πωλάει πριν να πραγματοποιηθεί η μεταβίβαση κυριότητας προς τον κάθε αγοραστή (Thompson, 2005).

3.3.3 Μέθοδος Side Agreements

Αφορά τις συμφωνίες οι οποίες συνάπτονται ανάμεσα στα μέρη που συναλλάσσονται και ο στόχος που έχει είναι η μεταβολή των όρων που αφορούν την χρονική καταγραφή του κάθε εσόδου για να παρέχει διευκολύνσεις οικονομικές όπως για παράδειγμα εκπτώσεις, δωρεάν μεταφορά εμπορευμάτων καθώς και εγκατάστασης, ώστε να παρακινήσουν τον αγοραστή για την αποδοχή των όρων της καταγραφής που έχει θέσει η εταιρεία που πωλάει (Thompson, 2005).

3.3.4 Μέθοδος Channel Stuffing

Στην συγκεκριμένη μέθοδο, η επιχείρηση προσπαθεί να πείσει και να παρακινήσει τον κάθε πελάτη να αγοράσει τα εμπορεύματα τα οποία είναι πολύ πιο μεγάλα από εκείνα τα οποία μπορεί να πωλήσει η εταιρεία εντός ενός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Για τον συγκεκριμένο λόγο, ο προμηθευτής της εταιρείας κάνει χρήσεις μεγάλων εκπτώσεων και γενικώς ευνοϊκούς όρους. Το όφελος που θα έχει η κάθε εταιρεία είναι μέσω της διαδικασίας εκείνης είναι να εμφανίσει σταθερά έσοδα σε σύντομες περιόδους, με εκμετάλλευση της αποτελεσματικής προώθησης των πωλήσεων (Sauer, 2002).

3.3.5 Μέθοδος εικονικής πώλησης

Η μέθοδος της εικονικής πώλησης είναι ακόμη μια μορφή της παραποίησης που αφορά τον Ισολογισμό και την Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, όπου έχει επιτευχθεί με την καταγραφή της πλασματικής πώλησης της επιχείρησης προς τις συγγενικές. Υπάρχει ακόμη μια περίπτωση, όπου οι εικονική πώληση είναι σε οικονομικές οντότητες οι οποίες δεν υπάρχουν και τα τιμολόγια είναι πλαστά τα οποία καταγράφονται το έτος που αφορά και το επόμενο ακυρώνεται.

Οι εικονική πώληση λαμβάνει χώρα ιδίως ανάμεσα σε συγγενικές ή θυγατρικές εταιρείες, όπου η μητρική εταιρεία αγοράζει εμπορεύματα και ύλες από τις λοιπές, με συνέπεια να αυξηθεί το κόστος των πωληθέντων, να εμφανιστούν πιο μικρά κέρδη και συνεπώς να επιτευχθεί η πιο χαμηλή φορολόγηση.

3.3.6 Improper Related – Party Sales Transactions

Εκείνη η μέθοδος διενεργείται ανάμεσα στις εταιρείες που συνεργάζονται και ανταλλάσσουν, με μεγάλη συχνότητα, χρήματα, επιταγές καθώς και τιμολόγια. Η εικονική συναλλαγή έχει την δυνατότητα να λάβει δυο μορφές: 1) εικονική αγοραπωλησία τελικού αποθέματος ανάμεσα στις εταιρείες που έχουν ίδιο αντικείμενο δραστηριότητας και 2) η παρουσίαση των προκαταβολών πώλησης στα λογιστικά βιβλία με την μορφή πώλησης που έχει λάβει ήδη χώρα. Χρειάζεται να σημειωθεί ότι εκείνη η μέθοδος προϋποθέτει ιδίως την καλή συνεργασία ανάμεσα στις διοικήσεις των εταιρειών.

3.3.7 Μέθοδοι με Άμεση Επίπτωση στις Πωλήσεις

Ορισμένες μέθοδοι όπου επηρεάζουν τις πωλήσεις συνολικά και συνεπώς τα έσοδα όπως και το αποτέλεσμα που έχει η εταιρεία είναι:

1. Υπερτιμολόγηση των πωλήσεων που έχουν πραγματοποιηθεί
2. Χρήση ή όχι λογισμού των δαπανών κατά 1% ή 2% χωρίς παραστατικό πώλησης εξαγωγικών ή τουριστικών εταιρειών

3. Εσκεμμένη καθυστέρηση της έκδοσης τιμολογίου πώλησης για τα εμπορεύματα, ιδίως όταν είναι προς το τέλος της χρήσης
4. Μη έκδοση τιμολογίων πώλησης κατά βάση από τις μικρές εταιρείες ώστε να μην αποδοθεί Φ.Π.Α. και να μην μεταβούν σε μεγαλύτερο επίπεδο της κλίμακας φορολογίας.

3.3.8 Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία

Η δημιουργική λογιστική έχει εφαρμοστεί ακόμα και στα στοιχεία που υπάρχουν στον Ισολογισμό και ιδίως στα Πάγια. Οι συγκεκριμένες μέθοδοι που παρουσιάζουν μια πλασματική εικόνα βρίσκονται στις ασώματες ακινητοποιήσεις, στις ενσώματες ακινητοποιήσεις, στις συμμετοχές και στις μακροπρόθεσμες απαιτήσεις.

3.3.8.1 Υλικά Πάγια

Στην συγκεκριμένη μέθοδο η πραγματοποίηση ή όχι αποσβέσεων είναι ένας τρόπος για την υποκειμενική διαχείριση αποτελέσματος. Αν εφαρμοστεί η συγκεκριμένη μέθοδος, πέραν από την Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, προκαλεί μεταβολή και στην αξία που υπάρχει στο Ενεργητικό αφού οι αποσβέσεις που θεωρούνται έξοδο δεν εμφανίζονται. Η συγκεκριμένη μορφή της παραποίησης έχει την δυνατότητα να επηρεάσει ακόμη και τους χρηματοοικονομικούς δείκτες, για παράδειγμα ο ROI όπου κάνει αναφορά στην απόδοση των επενδυμένων κεφαλαίων της εταιρείας.

Όταν η διοίκηση της επιχείρησης προσπαθεί να ωραιοποιήσει τα αποτελέσματα και πιο συγκεκριμένα να εμφανίσει κέρδη τα οποία είναι αυξημένα, τότε πραγματοποιεί αποσβέσεις ή χρησιμοποιεί ορισμένους μειωμένους συντελεστές. Στην μέθοδο ωραιοποίησης, παρέχει βοήθεια και το γεγονός πως υπάρχει μια ελευθερίας κρίσης, υπολογισμού και επιλογών, για την εκτίμηση της ωφέλιμης ζωής που έχουν τα πάγια στοιχεία και η μέθοδος που ακολουθηθεί για την απόσβεση. Χρειάζεται να τονίσουμε πως η διαδικασία της απόσβεσης είναι πολύ σημαντική επειδή αποτελεί μέσο χρηματοδότησης για την εταιρεία, από την άποψη πως τα ποσά των αποσβέσεων δεν έχουν κάποια φορολόγηση και παραμένουν στην εταιρεία ως αποθεματικά (Μπαραλέξης, 1998).

3.3.8.2 Πάγια υπό Κατασκευή

Στο συγκεκριμένο στοιχείο του ενεργητικού, η ιδιοκατασκευή κάποιου Παγίου όπου δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη, δεν μεταφέρεται από την διοίκηση στο λογαριασμό που αντιστοιχεί, δηλαδή στα «Πάγια υπό Κατασκευή». Με τον συγκεκριμένο τρόπο, γίνεται αποφυγή της υποχρέωσης για πραγματοποίηση αποσβέσεων. Συνεπώς, υπάρχει μια αύξηση του κέρδους (Φίλιος, 2003).

3.3.8.3 Ασώματες Ακινήτοποιήσεις & Έξοδα Πολυετούς Απόσβεσης

Η μεταφορά του δεδουλευμένου εξόδου μέσα στην χρήση, στο λογαριασμό του Παγίου Ενεργητικού και συγκεκριμένα στις «Ασώματες Ακινήτοποιήσεις & Έξοδα Πολυετούς Σύμβασης», παραβιάζει την αρχή του δεδουλευμένου εξόδου και της αυτοτέλειας χρήσης (Rangan, 1998). Με τον συγκεκριμένο τρόπο, μπορεί να επιτευχθεί η αύξηση του κέρδους που δημοσιεύεται.

3.3.8.4 Μεταφορά Τόκου στο Κόστος Προϊόντος

Η συγκεκριμένη πρακτική μπορεί να εξασφαλίσει πως τα κέρδη θα καταγράψουν αύξηση από την στιγμή που το κόστος του προϊόντος έχει ενσωματωθεί στο προϊόν και αποθεματοποιείται, με επιβάρυνση των Αποτελεσμάτων Χρήσης την στιγμή που θα πωληθεί. Αντίθετα, το κόστος περιόδου έχει επιβάρυνση μονάχα στα Αποτελέσματα Χρήσης (North & O' Connel, 2002).

3.3.8.5 Άυλα ή Ασώματα Πάγια

Η νομοθεσία αναφέρει πως τα ασώματα πάγια έχουν εφάπαξ απόσβεση σε μια χρήση ή με σταδιακό τρόπο εντός πενταετίας με ίσο ποσό. Οι επιχειρήσεις για να μπορέσουν να ωραιοποιήσουν τα αποτελέσματα του έτους, αλλάζουν το χρόνο που πραγματοποιείται η απόσβεση (Leus, Nanda & Wysocki, 2003). Δηλαδή, αν η απόσβεση γίνει εφάπαξ στην χρήση, τα αποτελέσματα θα έχουν μια σαφή βελτίωση.

3.3.8.6 Συμμετοχές

Οι μάνατζερ της κάθε εταιρείας στην προσπάθεια που πραγματοποιούν για να βελτιωθεί ο δείκτης της ρευστότητας, μεταφέρει στα χρεόγραφα τις συμμετοχές όπου είναι όμως στοιχείο του Ενεργητικού. Το συγκεκριμένο έχει σαν αποτέλεσμα να μεταβληθεί ο δείκτης ROI, δεδομένου πως τα χρεόγραφα δεν είναι στοιχείο πώλησης και δεν περιέχεται στο λειτουργικό Ενεργητικό όπως για παράδειγμα οι Συμμετοχές. Συνεπώς, ο δείκτης ROI βρίσκεται σε ένα επίπεδο πιο υψηλό.

3.3.8.7 Μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις

Η συγκεκριμένη μέθοδος επιβάλλει να μεταφέρεται το μεγαλύτερο μέρος από τις απαιτήσεις στις βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις, για να υπάρξει μια άνοδος στο δείκτη της άμεσης ρευστότητας όπως και η βελτίωση της ποιότητας για τα στοιχεία του Ενεργητικού (Luis, 2004). Βέβαια, συνολικά τα στοιχεία Περιουσίας είναι αμετάβλητα στην συγκεκριμένη περίπτωση.

3.3.8.8 Κεφαλαιοποίηση Λειτουργικών Εξόδων

Αναφορικά με την συγκεκριμένη μέθοδο, πραγματοποιείται κεφαλαιοποίηση των λειτουργικών εξόδων όπως για παράδειγμα τα έξοδα για την διαφήμιση, για την έρευνα και την ανάπτυξη, για τις επισκευές και την συντήρηση. Με βάση την αρχή που αφορά τον συσχετισμό των εξόδων και των εσόδων, τα έξοδα που αφορούν την εταιρική χρήση χρειάζεται να συγκριθούν μονάχα με τα έσοδα της ίδια χρήσης. Οι εταιρίες έχουν την τάση να μην καταγράφουν τα έξοδα με την ιδιότητα αυτή αλλά σαν στοιχεία Ισολογισμού, οπότε υπάρχει και η υπερεκτίμηση του κέρδους της χρήσης που τρέχει όταν εξοφλείται το κεφαλαιοποιημένο ενεργητικό (Grossman & Helpman, 2004).

3.3.9 Κυκλοφορούν Ενεργητικό

Η δημιουργική λογιστική έχει μια αρνητική επίδραση επί των στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Να θυμίσουμε πως τα στοιχεία του Κυκλοφορούν Ενεργητικού περιέχουν και τα στοιχεία τα οποία ανήκουν στην επιχείρηση και αναμένεται πως θα αλλαχθεί η μορφή τους και η υπόστασή τους σύντομα. Έπειτα, πραγματοποιείται ανάλυση των μεθόδων που αναπτύσσονται για να δημιουργήσουν παραποίηση (Delow & Skinner, 2000).

3.3.9.1 Πεπαιλωμένα Εμπορεύματα

Μια συνηθισμένη τακτική που ακολουθούν οι εταιρείες για την παραποίηση των οικονομικών τους καταστάσεων, είναι να αποτιμήσουν τα πεπαιλωμένα εμπορεύματα στην τιμή κτήσης και όχι στην τιμή που πωλούνται. Με τον συγκεκριμένο τρόπο δεν εμφανίζεται στην αρχή η ζημιά που πραγματοποιείται και συνεπώς υπάρχει αύξηση κέρδους. Ως αποτέλεσμα, τα αποθέματα που υπάρχουν στον Ισολογισμό είναι πολύ μεγαλύτερα από ότι είναι στην πραγματικότητα. Θύμα από την συγκεκριμένη μέθοδο είναι ο δείκτης ROI που μετράει την αποδοτικότητα και ο δείκτης της γενικής ρευστότητας.

3.3.9.2 Αλλαγή στην Μέθοδο Αποτίμησης Αποθεμάτων

Η αλλαγή μεθόδου αποτίμησης των αποθεμάτων μιας εταιρείας, αποτελεί την πιο συνηθισμένη μορφή εκδήλωσης της δημιουργικής λογιστικής. Η συγκεκριμένη αλλαγή, βρίσκεται σε αντίθεση με την αρχή συνέπειας της λογιστικής που θέλει σταθερότητα και ομοιομορφία. Συνεπώς, παρόλο που στην μια χρήση χρησιμοποιείται η μέθοδος LIFO για την αποτίμηση, την επόμενη χρήση χρησιμοποιείται η μέθοδος FIFO, στοχεύοντας τον επηρεασμό της αξίας που έχει το τελικό απόθεμα, το κόστος πωληθέντων, ο Ισολογισμός και το αποτέλεσμα χρήσης.

3.3.9.3 Αποτίμηση Αποθεμάτων στην Τελευταία Τιμή Αγοράς

Η συγκεκριμένη μέθοδος προϋποθέτει την αποτίμηση κάθε αποθέματος της εταιρείας στην τιμή που είχε η τελευταία αγορά, με αποτέλεσμα να εμφανίζεται αρκετά μεγαλύτερο το τελικό απόθεμα από ότι είναι στην πραγματικότητα.

3.3.9.4 Μη Εμφάνιση Ζημιών Ανασφάλιστων Εμπορευμάτων

Οι επιχειρήσεις κρύβουν τις ζημιές που πραγματοποιούνται από την καταστροφή των εμπορευμάτων λόγω της απαξίωσης τους, λόγω της κακής συντήρησης, λόγω κάποιας φωτιάς ή κάποιας πλημμύρας από τα αποτελέσματα, τα οποία δεν είχαν ασφάλιση προκειμένου να έχουν την δυνατότητα να διεκδικήσουν κάποια ασφαλιστική αποζημίωση (Baralexis, 2004).

3.3.9.5 Μη Μεταφορά Πελατών σε Επισφαλές Απαιτήσεις

Υπάρχουν κάποιες περιπτώσεις όπου σε προγενέστερη χρήση έχει πραγματοποιηθεί κάποια σχετική πρόβλεψη για ένα πλήθος πελατών, εκείνοι δεν μεταφέρονται σε επισφαλείς απαιτήσεις με αποτέλεσμα να παρουσιάζει αύξηση το Κυκλοφορούν Ενεργητικό και συνεπώς ο δείκτης της ρευστότητας.

3.3.9.6 Ειδικές Απαιτήσεις

Με βάση τον λογαριασμό 33.98, όταν ο έλεγχος της αρμόδιας Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας ανακαλύψει πωλήσεις που δεν είναι καταχωρημένες, τότε υπάρχει επιβολή προστίμου. Έπειτα και παρόλο που η εταιρεία έχει καταβάλει το πρόστιμο χρεώνει το λογαριασμό 33.98 «ειδικές απαιτήσεις κατά του Ελληνικού Δημοσίου» και όχι το ταμείο που θα έπρεπε να χρεώσει με αποτέλεσμα να υπάρχει μια αύξηση στο κυκλοφορούν ενεργητικό η οποία όμως είναι πλασματική.

4 ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΑΠΑΤΗΣ & ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

4.1 Η Ανίχνευση της Λογιστικής Απάτης

Η πολυπλοκότητα που υπάρχει στις επιχειρηματικές συναλλαγές καθώς και η ευελιξία που υπάρχει στα λογιστικά πρότυπα κάνουν αδύνατη την πάταξη της λογιστικής απάτης. Αποτελεί γεγονός πως η δημιουργική λογιστική είναι ιδίως ελκυστική για τις εταιρείες, όπου η δραστηριότητα τους είναι σε ένα περιβάλλον με έντονο ανταγωνισμό, αφού μέσα από τις πρακτικές της διοίκησης καταφέρνει να διογκώσει τα κέρδη που δημοσιεύονται ή ελαχιστοποιεί τις ζημιές, αντλεί κεφάλαια από την κεφαλαιαγορά, βελτιώνει την απόδοση που έχει και μέσα από εκείνη το ύψος που έχει η αποζημίωση για να καλύψει τον κάθε χρηματοπιστωτικό κίνδυνο.

Με τον συγκεκριμένο τρόπο παρουσιάζει μια εικόνα που είναι ευνοϊκή, επιτυγχάνει την πρόσβαση της σε πηγές χρηματοδότησης, όπου σε κάθε άλλη περίπτωση δε θα μπορούσε, να μειώσει την πίεση που υπάρχει από τους θεσμικούς επενδυτές, τα εργατικά σωματεία και τους αναλυτές και να παρακάμπτει τους περιορισμούς για το δανεισμό. Επομένως, όσα μέτρα και να υπάρξουν πάντα θα επινοείται κάποιος καινούργιος τρόπος για την δημιουργική λογιστική.

4.2 Ελεγκτές

Οι εσωτερικοί ελεγκτές και οι εξωτερικοί ελεγκτές έχουν ο καθείς το δικό του ρόλο όπου είναι ξεχωριστός, είναι όμως και οι δυο αναγκαίοι για την εταιρεία. Ο ελεγκτής χρειάζεται να είναι αντικειμενικός και αμερόληπτος για την κριτική του. Ακόμη, χρειάζεται να ενημερώνεται συνέχεια και η κατάρτιση του να είναι άπταιστη αναφορικά με τις καινούργιες διατάξεις που υπάρχουν και τους νόμους που θεσπίζονται από τους αρμόδιους. Ταυτόχρονα αποτελεί βασικό στοιχείο να διενεργείται ο έλεγχος σε βάθος χωρίς να θεωρείται τίποτα δεδομένο.

Ακόμη και στα μεγάλα εταιρικά σκάνδαλα που έχουν έρθει στο φως, έχουν φανεί οι αδυναμίες των ελεγκτικών εταιρειών για τον εντοπισμό των παραποιήσεων επί των οικονομικών καταστάσεων στην διάρκεια της πραγματοποίησης του ελέγχου και δυναμώνει την άποψη πως

οι ελεγκτές χρειάζεται να βελτιώσουν τις πρακτικές που έχουν ώστε να μπορέσουν να προλάβουν και να εντοπίσουν το οποιοδήποτε πρόβλημα υπάρχει πριν εκείνο συμβεί.

Η συμπεριφορά που έχει ο Ορκωτός Ελεγκτής πρέπει να διέπεται από τις κάτωθι αρχές (Φίλος, 2010):

1. Ακεραιότητα: χρειάζεται να είναι ευθύς καθώς και ειλικρινής στην επαγγελματική του σχέση
2. Αντικειμενικότητα: να μην επιτρέπεται η προκατάληψη, η σύγκρουση των συμφερόντων ή η κατάχρηση της επιρροή των άλλων όπου παρακάμπτει την κρίση που έχει
3. Επαγγελματική Επάρκεια & Δέουσα Προσοχή: να προσφέρει τις υπηρεσίες του σύμφωνα με τις εξελίξεις που τρέχουν από την νομοθεσία και τις ισχύουσες μεθόδους όπως και τα επαγγελματικά πρότυπα.
4. Εχεμύθεια: να τηρείται η εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που έχουν αποκτηθεί σαν αποτέλεσμα επαγγελματικής σχέσης, προκειμένου να μην αποκαλύψουν κάθε πληροφορία που έχουν σε τρίτους χωρίς να υπάρχει η κατάλληλη αρμοδιότητα
5. Επαγγελματική Συμπεριφορά: να υπάρχει συμμόρφωση με τους σχετικούς κανονισμούς ή με τους νόμους και να αποφεύγεται κάθε ενέργεια η οποία απαξιώνει το επάγγελμα του.

Με βάση το ελεγκτικό πρότυπο 99 ο εξωτερικός ελεγκτής όταν εντοπίσει κάποια παραποίηση σε ένα κατώτερο κλιμάκιο χρειάζεται άμεσα να αναφερθεί στο τμήμα της διοίκησης που είναι αρμόδιο. Αν η παραποίηση οφείλεται σε κάποιο διοικητικό στέλεχος, ο ελεγκτής έχει υποχρέωση να το αναφέρει στην επιτροπή του ελέγχου.

Με βάση τον Maltese (2005), όπου είναι εταίρος της εταιρείας Ernst & Young LLP στην Νέα Υόρκη, όπου παγκόσμια θεωρείται ηγέτης αναφορικά με την παροχή των ελεγκτικών υπηρεσιών, των φορολογικών και χρηματοοικονομικών συμβουλευτικών υπηρεσιών, η συλλογή της κάθε πληροφορίας από την ομάδα του ελέγχου για την πιθανότητα των ουσιαστικών λαθών εξαιτίας της παραποίησης περιέχει τρία βήματα και είναι τα εξής:

1. Πραγματοποιείται μια συστηματική έρευνα στην διοίκηση και τα λοιπά τμήματα της εταιρείας. Η ομάδα του ελέγχου χρειάζεται να είναι συνεχώς σε επικοινωνία με την

διοίκηση της εταιρείας, καθώς και με τα πιο κάτω στελέχη και να καταγράφεται κάθε τους αντίδραση σε τυχόν κινήσεις και δραστηριότητες που είναι ύποπτες.

2. Να υπάρχει μια γενική ανάλυση των παραγόντων είτε χρηματοοικονομικοί είτε όχι που περιέχονται στο Προσάρτημα
3. Να υπάρχει ο εντοπισμός και η άμεση αναφορά των παραγόντων που είναι συνδεδεμένοι με την εμφάνιση των παραπονημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Στην προσπάθεια για την καθοδήγηση και την διευκόλυνση του κάθε ελεγκτή με στόχο να εντοπιστούν μέσα από ενδείξεις οι απάτες, η επιτροπή της κεφαλαιαγοράς με την εγκύκλιο 41/8.4.2009 έχει συγκεντρώσει τις περισσότερο συνηθισμένες ενδείξεις οι οποίες έχουν καταγραφεί ως (Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς: www.hcmc.gr)

1. Περιπτώσεις των Ασύνηθων – Υπόπτων Συναλλαγών Εταιρείας - Πελατών

- ✓ Η αδικαιολόγητη καθυστέρηση ή η άρνηση από τον πελάτη ή από τον πληρεξούσιο για την προσκόμιση των νόμιμων εγγράφων που είναι αναγκαία για να ταυτοποιηθεί το νομικό πρόσωπο και γενικώς η παροχή των ολοκληρωμένων πληροφοριών αναφορικά με τις επιχειρηματικές δραστηριότητες.
- ✓ Φήμες όπως και ειδήσεις αναφορικά με τον πελάτη ή με τα πρόσωπα που είναι συνδεδεμένα και αφορούν δραστηριότητες που είναι ποινικές και εγκληματικές.
- ✓ Άνοιγμα λογαριασμού πελάτη, του φυσικού προσώπου, όπου η κατοικία ή ο τόπος της εργασίας ή η έδρα που έχει το νομικό πρόσωπο δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί από τις περιοχές δραστηριότητας.
- ✓ Έπειτα από αίτημα της επιχείρησης ο πελάτης αρνείται ή δεν έχει επιτυχία στην πιστοποίηση της νόμιμης προέλευσης των κεφαλαίων ή του χαρτοφυλακίου, ή τα στοιχεία που παρέχονται είναι ψεύτικα ή είναι παραπλανητικά.
- ✓ Ο Πελάτης που έχει κάποιες επαγγελματικές σχέσεις ή προέρχεται ή εδρεύει ή υπάρχει τραπεζικός λογαριασμός σε χώρες που παράγονται ή διακινούνται ναρκωτικά ή δεν εφαρμόζονται με επάρκεια οι συστάσεις της Financial Action Task Force (FATF).
- ✓ Η παροχή των στοιχείων από τους πελάτες που με δυσκολία θα μπορέσει η εταιρεία να τα επαληθεύσει.

- ✓ Η κίνηση των λογαριασμών με ποσά αρκετά μεγάλα τα οποία ανήκουν σε υπεράκτιες επιχειρήσεις.
- ✓ Η ενεργοποίηση των λογαριασμών που μέχρι πριν ήταν σε αδράνεια για πολύ μεγάλο διάστημα.
- ✓ Ασυνήθιστη νευρική συμπεριφορά των προσώπων κατά την στιγμή της συναλλαγής.
- ✓ Άρνηση από την μεριά του πελάτη για προσωπική επαφή με την εταιρεία.
- ✓ Μεταφορά μεγάλου χρηματικού ποσού σε λογαριασμούς τραπεζών που ανήκουν σε πελάτες όπου δεν έχουν επαγγελματική ή συγγενική σύνδεση με την εταιρεία ή λογαριασμούς που αφορούν υποκαταστήματα ή θυγατρικές που υπάρχουν σε άλλες χώρες.
- ✓ Αρκετά συχνή αλλαγή της διεύθυνσης που έχει ο πελάτης η οποία δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από την επαγγελματική δραστηριότητα που έχει.
- ✓ Πλούτος που είναι ασυνήθιστος σε σύγκριση με το προφίλ που έχει ο πελάτης.
- ✓ Εμβάσματα σε λογαριασμούς τραπεζών του πελάτη όπου δεν φαίνεται να υπάρχει κάποια σχέση ανάμεσα τους, δηλαδή οικογενειακή ή επαγγελματική.
- ✓ Επενδυτικός λογαριασμός που είναι κοινός για πρόσωπα τα οποία δεν υπάρχει κάποια σχέση ανάμεσα τους.
- ✓ Το τηλέφωνο της οικίας ή της εταιρείας που είναι απενεργοποιημένο.
- ✓ Η ύπαρξη κάποιας υπόνοιας ή διασταύρωση για την ίδρυση εικονικής εταιρείας από τον πελάτη.
- ✓ Αύξηση των λοιπών λογαριασμών κατάθεσης της εταιρείας χωρίς την αντίστοιχη αύξηση στην δραστηριότητα της.
- ✓ Στην διάρκεια της πιστοποίησης και της επαλήθευσης της ταυτότητας που έχει ο πελάτης παρατηρείται μια έλλειψη στην συνάφεια ανάμεσα στα στοιχεία που έχει υποβάλλει ο πελάτης με συνέπεια να προκύψουν ορισμένα ερωτήματα για την εγκυρότητα κάποιων στοιχείων.
- ✓ Πελάτες όπου επιμένουν πάντα να συναλλάσσονται με ίδιο τρόπο ακόμη και για τις συναλλαγές της ρουτίνας ή σταματάνε να συναλλάσσονται με την επιχείρηση στην περίοδο που υπήρχε απουσία κάποιου συγκεκριμένου υπαλλήλου.

2. Περιπτώσεις Ασυνήθων – Υπόπτων Συναλλαγών Στελεχών – Πελατών

- Ο υπάλληλος έχει ένα τρόπο ζωής που είναι πάρα πολύ σπάταλος και δεν έχει την δυνατότητα να δικαιολογηθεί από τον μισθό που λαμβάνει.
- Ο υπάλληλος όπου παραλείπει να συμμορφώνεται με τις πολιτικές, τις διαδικασίες και τις μεθόδους που είναι αναγνωρισμένες.
- Ο υπάλληλος που δεν έχει προθυμία να λάβει κάποια άδεια.
- Αλλαγή στις αποδόσεις του υπαλλήλου ή στον τρόπο που συμπεριφέρεται.

Τα ανωτέρω δεν υποδεικνύουν κατ' ανάγκη μια λογιστική απάτη, είναι όμως ορισμένες ενδείξεις πως οι εταιρείες χρειάζεται να πραγματοποιούν επιπλέον ελέγχους προκειμένου να μπορέσει να αποτραπεί η απάτη. Για τους τρόπους που μπορεί να αντιμετωπιστεί το συγκεκριμένο φαινόμενο χρειάζεται να ληφθούν οι ανωτέρω ενδείξεις υπόψη των ελεγκτών όπως και από την διοίκηση της κάθε εταιρείας.

4.3 Διοίκηση

Η διοίκηση από την πλευρά της, χρειάζεται τα στελέχη που την απαρτίζουν να είναι ειλικρινής και συνεργάσιμα για την παροχή των πληροφοριών της εταιρείας αλλά ταυτόχρονα χρειάζεται να κατανοήσουν τον ρόλο που έχει ο ελεγκτής όπου είναι πάρα πολύ σημαντικός για την επιχείρηση. Με αυτό τον τρόπο χρειάζεται να παρέχουν κάθε πληροφορία που τους ζητάνε οι ελεγκτές. Ακόμη, χρειάζεται να υπάρχουν ορισμένοι αρμόδιοι όπου με ένα διακριτικό τρόπο θα δράσουν με στόχο να προστατεύσουν τους υπαλλήλους όπου έχουν αντιληφθεί κάποιες απάτες όμως δεν προχωράνε σε αποκαλύψεις διότι φοβούνται να μην χάσουν την θέση τους (Jones, 2011).

Η διοίκηση χρειάζεται να αναπτύξει κάποιο κώδικα για την ηθική και την ένταξη στο δυναμικό ανθρώπους που είναι ικανοί, έντιμοι με στόχο να υπάρξει ένα κλίμα εμπιστοσύνης στην εταιρεία. Επιπλέον, να γίνει μια ενδυνάμωση στον εσωτερικό έλεγχο, με αυτό τον τρόπο οι υπάλληλοι θα ξέρουν πως υπάρχουν έλεγχοι επί της εργασίας τους και θα είναι περισσότερο επιφυλακτικοί όταν προχωρήσουν σε κάποια απάτη.

4.4 Κράτος

Ο σημαντικότερος παράγοντας που χρειάζεται να πάρει κάποια μέτρα τα οποία είναι δραστικά και αυστηρά για να αντιμετωπίσει το συγκεκριμένο φαινόμενο είναι το κράτος. Ο στόχος που χρειάζεται να έχει είναι να τιμωρούνται όσοι διέπραξαν ή ήταν συνένοχοι κάποιας παραποίησης, ο παραδειγματισμός όσων επιθυμούν να πραγματοποιήσουν κάποια ενέργεια που είναι παρεμφερή, η επιβολή μεγάλου χρηματικού προστίμου όπως και την εφαρμογή ποικίλων μεθόδων για την ενημέρωση και τον έλεγχο των εταιρειών (Ζοπουνίδης & Γαγάνης, 2009).

Πιο συγκεκριμένα, υπάρχει μια online ενημέρωση της Εφορίας του Υπουργείου Οικονομικών και του ΣΔΟΕ, συνεπώς υπάρχει μια άμεση διασταύρωση της κατάστασης. Παραδείγματος χάριν, έχει δημιουργηθεί ένας φορολογικός μηχανισμός όπου έχει την δυνατότητα άμεσης ενημέρωσης για την έκδοση των τιμολογίων, χωρίς να υπάρχει κάποια θεώρηση των στοιχείων όπως γινόταν πιο παλιά. Η συγκεκριμένη διαδικασία πλέον πραγματοποιείται κάθε μήνα. Ακόμη, υπάρχει μια άμεση ενημέρωση των Εισροών και των Εκροών του Φ.Π.Α. χωρίς να χρειάζεται να περιμένει η εφορία να σταλούν οι καταστάσεις της κάθε εταιρείας. Ακόμη, υπάρχει η δυνατότητα της ηλεκτρονικής υποβολής των οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας με συνέπεια να έχει την δυνατότητα της διασταύρωσης των στοιχείων ηλεκτρονικά (Κάντζος & Χονδράκη, 2006).

5 Μελέτη Περίπτωσης FOLLI FOLLIE (case study)

5.1 ΠΡΟΦΙΛ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Η FOLLI FOLLIE ιδρύθηκε στην Ελλάδα το 1982 από τον κ. Δημήτρη Κουτσολιούτσο, ως πρόεδρος, και την σύζυγό του. Έδρα της εταιρείας είναι η πόλη του Αγίου Στεφάνου Αττικής και το πρώτο κατάστημα άνοιξε στην Αθήνα, στο κέντρο. Η επωνυμία της εταιρείας είναι «FOLLI FOLLIE ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΩΝ-ΩΡΟΛΟΓΙΩΝ-ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ-ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ-ΑΞΕΣΟΥΑΡ» και διακριτικός τίτλος «FOLLI FOLLIE». Η FF GROUP είναι κορυφαίο όνομα στον κόσμο της μόδας με επιχειρήσεις σε πάνω από 30 χώρες, σε πάνω από 900 σημεία πώλησης και περίπου 5.000 άτομα στο εργατικό δυναμικό της παγκοσμίως.

Με το πέρασμα των χρόνων βλέπουμε την εταιρεία να βγαίνει στην παγκόσμια αγορά με τις ιδιόκτητες μάρκες FOLLI FOLLIE και Links of London, αλλά και να γίνεται συνεργάτης μιας εκ των κορυφαίων εταιρειών παγκοσμίως που δραστηριοποιείται στο λιανικό ταξιδιωτικό εμπόριο, την Dufry.

Το 1992 μπαίνει στην εταιρεία ο κ. Τζώρτζης Κουτσολιούτσος, υιός των ιδρυτών, και έκτοτε η εταιρεία ανοίγει καταστήματα σε Ιαπωνία, Νέα Υόρκη, Χαβάη, Γκουάμ και άλλες, στρατηγικής σημασίας, αγορές της Ασίας. Ακολουθεί ίδρυση θυγατρικών της Folli Follie στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Γαλλία. Ενώ παράλληλα εισάγεται στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

Το 2005 εγκαινιάζεται το «attica», το μεγαλύτερο πολυκατάστημα της Ελλάδας. Μέσα στα επόμενα χρόνια έπονται: εξαγορά της Elmec Sport, απόκτηση του 100% της θυγατρικής στην Ιαπωνία αλλά και συγχώνευση των εταιρειών και δημιουργία του Ομίλου FF GROUP. Η εταιρεία Links of London γίνεται επίσημος σχεδιαστής της συλλογής κοσμημάτων των Ολυμπιακών Αγώνων του Λονδίνου το 2012.

Έναν χρόνο μετά εγκαινιάζεται το τέταρτο πολυκατάστημα «attica» στο «The Mall» ενώ το 2014 ο Όμιλος γίνεται αποκλειστικός διανομέας πωλήσεων χονδρικής και λιανικής για την Juicy Couture σε Ηνωμένο Βασίλειο, Κύπρο, Ιρλανδία και σε όλη την Ηπειρωτική Ευρώπη. Την ίδια χρονιά ανοίγει στην Θεσσαλονίκη πολυκατάστημα «attica».

Τα επόμενα χρόνια βλέπουμε την FF Group να συνεργάζεται με κορυφαίες εταιρείες όπως: Calvin Klein, Shiseido, MiuMiu, Procter & Gamble, MAX FACTOR, Lancaster, Chloe, Davidoff, Joop, Roberto Cavali, Marc Jacobs, Bottega Veneta.

5.2 Ανασκόπηση

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται: ο κύκλος εργασιών (Operations circle), τα κέρδη προ φόρων (Profit before tax) και το μετοχικό κεφάλαιο (Equity) κατά το πέρασμα των χρόνων από το 2007 έως και το 2017 όπως αυτά δημοσιοποιήθηκαν από την FF Group.

Πίνακας 1: Η εξέλιξη των μεγεθών της FF Group μέσα στα χρόνια.

Amounts in millions of euros	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Operations Circle	706.2	937.3	992.5	989.6	1021.4	1110.0	934.2	998.1	1139.0	1337.3	1419.3
Profit Before Tax	125.7	125.6	157.8	124.7	121.9	130.9	397.6	192.8	225.3	253.5	242.0
Equity	335.8	376.2	441.1	544.6	730.8	825.0	1183.4	1360.0	1605.7	1884.4	1919.2

Πηγή: ffgroup.com

Οι δραστηριότητες της εταιρείας που προαναφέρθηκαν συνέβαλλαν στην αύξηση των πωλήσεων του ομίλου FF Group στα 1,41 δις ευρώ για το 2017 από 1,33 δις ευρώ το 2016, παρουσιάζοντας αύξηση 6,1%. Ωστόσο, αυτή η ανάπτυξη δεν ανταποκρινόταν στην πραγματικότητα όπως αποδείχθηκε από τους ελέγχους που διενεργήθηκαν από τους ορκωτούς ελεγκτές της εταιρείας Alvarez & Marsal (A&M). Οι έλεγχοι έδειξαν πως πρόκειται για παραποίηση και παρουσίαση ψευδών λογιστικών στοιχείων της Folli Follie για την τελευταία δεκαετία.

Όπως έγραψε σε άρθρο του ο Ε. Μπέλλος στην εφημερίδα «Καθημερινή», η Folli Follie από την ίδρυσή της μέχρι και τον Απρίλιο του 2018 έδινε την εικόνα μιας από τις πλέον

πετυχημένες εταιρείες στον τομέα της, αφού τα κέρδη της αυξάνονταν κάθε χρόνο. Παρόλα αυτά, η συνεχής κεφαλαιοποιητική και οικονομική ανάπτυξη της Folli Follie έπαυε όταν τον Μάιο του 2018 αποκαλύφθηκε το σκάνδαλο που λογίζεται ένα από τα μεγαλύτερα οικονομικά σκάνδαλα της Ελλάδας. Τεράστια ποσά δανείων και δισεκατομμύρια δολάρια είχαν αποκρυπτεί σε συνδυασμό με παραποιημένα οικονομικά στοιχεία. Στις 4 Μαΐου 2018, το αμερικανικό επενδυτικό ταμείο Quintessential Capital Management (QCM) δημοσίευσε μια έκθεση που έμελλε να συγκλονίσει την ίδια την εταιρεία αλλά και τα διεθνή χρηματιστήρια, καθώς αμφισβητούσε τα οικονομικά αποτελέσματα της Folli Follie.

Η QCM ισχυρίστηκε πως από τα 630 σημεία πώλησης που δηλώθηκαν το 2016, κατά τον έλεγχό της, επιβεβαίωσε μόνο τα 289 ενώ αρκετά από αυτά που έκλεισαν ήταν σε αγορές στρατηγικής σημασίας όπως το Τόκιο και η Νέα Υόρκη. Αμφισβητήθηκε, επίσης ο κύκλος εργασιών και το ταμείο της Κίνας. Αποτέλεσμα των γεγονότων αυτών ήταν η πτώση της αξίας της μετοχής κατά 30% ενώ η ανώτατη διοίκηση αρνήθηκε τις κατηγορίες αυτές.

Σύντομα παρενέβη η Ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς η οποία αιτήθηκε πρόσθετο ανεξάρτητο έλεγχο των οικονομικών στοιχείων της Folli Follie για το έτος 2017 από διεθνώς αναγνωρισμένη ελεγκτική εταιρεία προκειμένου να αποκτήσει περισσότερες πληροφορίες σχετικά με όσα είχε φέρει στο φως η QCM. Ο έλεγχος αυτός ανατέθηκε στην κορυφαία ελεγκτική εταιρεία Ernst & Young σε συνεργασία με την A&M και είχε ως στόχο την διεξοδική διερεύνηση των θυγατρικών της Folli Follie στην Ασία. Πέντε μήνες μετά η ελεγκτική εταιρεία A&M δημοσίευσε την έκθεσή της σχετικά με την FF Group Asia για την οποία υπήρχαν ενδείξεις παραποίησης των οικονομικών αποτελεσμάτων της. Τα στοιχεία που εξάγονται από την έκθεση αυτή ήταν σοκαριστικά καθώς, σύμφωνα με την έκθεση, η θυγατρική της Folli Follie στην Ασία φαίνεται να επεμβαίνει στις δραστηριότητές της κατά 1 δισεκατομμύριο ευρώ και στις ταμειακές ροές της κατά 290,1 εκατομμύρια ευρώ όπως στον παρακάτω πίνακα ο οποίος παρουσιάζει σημαντικές ενδείξεις παραποίησης των οικονομικών δεδομένων της FF Group Asia.

Πίνακας 2: Τα οικονομικά δεδομένα της FFGROUPASIA.

Main account	FS 2017	Alvarez & Marsal
Inventories	561,981,095	33.873.632
Trade Receivables	718,957,460	99,125,013
Other Receivables	310.742.476	7,568,415
Bank Cash Balances	296,771,278	6,400,473
Trade & other payables	144,561,043	260,932,940
Revenues	1,112,348,021	116,847,155
Cost of sales	614,207,787	33,234,017
Profits	316,444,076	(44,702,304)

Πηγή: capital.gr

Πιο συγκεκριμένα, τα έσοδά της βρέθηκαν να είναι 116,8 εκατομμύρια δολάρια ενώ από την θυγατρική εταιρεία στην Ασία δηλώθηκαν 1,1 δισεκατομμύρια. Παρομοίως και στα καθαρά κέρδη/ζημιές η εταιρεία παρουσίασε κέρδη ύψους 316,4 εκατομμύρια δολάρια ενώ στην πραγματικότητα ήταν ζημιές ύψους 44,7 εκατομμυρίων δολαρίων. Τα αποθέματα εμφανίζονται ως 581,6 εκατομμύρια δολάρια ενώ πραγματικά βρέθηκαν 33,8 εκατομμύρια δολάρια.

Δεδομένου αυτού, φαίνεται πως η οικονομική κατάσταση του ομίλου μεταβάλλεται κατόπιν της έκθεσης του ελεγκτή. Επιπλέον, σύμφωνα με την A&M δεν υπάρχει υπεξαίρεση ή άλλα κατάχρηση των εταιρικών περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας. Η A&M στην έκθεσή της προς την Ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι τρεις περίοδοι παραποίησης των οικονομικών στοιχείων της ασιατικής θυγατρικής έλαβαν χώρα από το 2001 έως το 2017 με κοινά χαρακτηριστικά τα ψευδή στοιχεία του ισολογισμού, των εσόδων, ταμειακών διαθέσιμων και εικονικών πωλήσεων.

5.3 ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα σημαντικότερα ευρήματα που προέκυψαν από την μελέτη περίπτωσης που πραγματοποιήθηκε. Η παρούσα μελέτη και έρευνα δείχνει πως οι οικονομικές καταστάσεις της Folli Follie ήταν ουσιαστικά ανακριβείς για αρκετά χρόνια, παρέχοντας στο επενδυτικό κοινό μια πλαστή εικόνα.

Η εικονική συνεχής αύξηση των πωλήσεων και των κερδών έχει δημιουργήσει την ψευδή εντύπωση ενός υγιούς ομίλου εταιρειών με ελκυστικές αποδόσεις για τους επενδυτές και τους χρηματοδότες. Εκτός από τον θετικό αντίκτυπο αυτών των μεγεθών στην αξία της μετοχής της εταιρείας κατά την περίοδο 2001-2005, οι μέτοχοι εισέπρατταν κέρδη σε μετρητά μέσω της διανομής κερδών (Εμμανουήλ,2019).

Αναφέρθηκε ότι πραγματοποιήθηκαν περαιτέρω συναλλαγές στη μετοχή της Folli Follie Group Asia μέσω λογαριασμών τρίτων παρά το γεγονός ότι ελέγχονταν από τις αρμόδιες αρχές. Καθ' όλη τη διάρκεια της μελέτης περίπτωσης της εταιρείας εντοπίστηκαν προβλήματα και ελλείψεις στην εταιρική διακυβέρνηση και στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας. Παράλληλα επικρατούσε συστηματική προσπάθεια κάλυψης περιστατικών κακής διαχείρισης και εξαπάτησης (Greogo, 2018).

Τέλος, κατά την περίοδο μετά τον έλεγχο και την έκθεση της QCM, έγιναν προσπάθειες κάλυψης διάφορων παρατυπιών οι οποίες αναλύονται παρακάτω.

5.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΤΥΠΙΩΝ

Από το 2001 έως το 2017 ο όμιλος παρουσίαζε ένα πλασματικό ποσό κύκλου εργασιών και κερδών κάθε έτος στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του. Υπήρχαν συνεχώς αυξανόμενα καθαρά περιουσιακά στοιχεία και ίδια κεφάλαια ώστε ο όμιλος να προσελκύσει επενδυτές από την εγχώρια και τη διεθνή αγορά. Ταυτόχρονα, η συνεχής αύξηση των κερδών και της αγοραίας αξίας του ομίλου δημιούργησε πολύ καλή πρόσβαση στη χρηματοδότηση μέσω τραπεζικών δανείων ή ομολόγων που εκδόθηκαν (QCM, 2018).

Κατά τη διάρκεια αυτών των ετών χρησιμοποιήθηκαν τρεις διαφορετικές μέθοδοι για την εικονική αύξηση των πωλήσεων και κατά συνέπεια τα κέρδη του ομίλου. Η πρώτη ήταν το σύστημα Merry go Round (MRG), το οποίο εφαρμόστηκε κατά τα έτη 2001 έως 2013. Η

μέθοδος αυτή χαρακτηριζόταν από αγορές και πωλήσεις προϊόντων σε υποεταιρείες του ομίλου. Οι υποεταιρείες αυτές ωστόσο παρουσιάζονταν ως ανεξάρτητες αν και δραστηριοποιούνταν κάτω από τον έλεγχο της Folli Follie Group Asia. Συνεπώς, οι ενδοεταιρικές πωλήσεις δεν απαλείφονταν κατά την παγίωση, παραβιάζοντας τα σχετικά λογιστικά πρότυπα και διαδικασίες. Επιπλέον, τα προϊόντα φαίνονται να πωλούνται περισσότερες από μία φορά με αποτέλεσμα να αυξηθούν και πάλι οι πωλήσεις και τα κέρδη (Χειρικόπουλος, 2020).

Παρά ταύτα, κατά τα έτη 2006-2015 οι εταιρείες του ασιατικού ομίλου πραγματοποίησαν εικονικές πωλήσεις με εικονικούς πελάτες μέσω των εταιρειών που ελέγχονταν από τα στελέχη της εταιρείας. Οι αγορές διαπιστώθηκε πως ήταν επίσης από εικονικούς προμηθευτές.

Το 2015 οι παραπάνω διαδικασίες αντικαταστάθηκαν από μία άλλη κατά την οποία οι εταιρείες του ασιατικού υπό-ομίλου πραγματοποιούσαν άμεσες εικονικές πωλήσεις προς έναν και μόνο εικονικό πελάτη ενώ οι εικονικές αγορές γίνονταν από έναν και μόνο εικονικό προμηθευτή.

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει τα ποσοστά πωλήσεων του ασιατικού υπό-ομίλου όπως καταγράφηκαν από την εφαρμογή των τριών αυτών μεθόδων σύμφωνα με τις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις του ομίλου την περίοδο 2008-2017.

Πίνακας 3: Δημοσιευμένα Οικονομικά Στοιχεία 2008-2017

Amounts in millions of euros	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Operations' Circle	937.2	992.5	989.6	1021.4	1110.0	934.2	998.0	1193.0	1337.3	1419.3
Fictitious sales	162.8	240.8	242.9	269.1	313.9	388.2	547.2	644.2	843.7	881.2
% of fictitious sales of the total	17%	24%	25%	26%	28%	42%	55%	55%	63%	62%

Πηγή: imerisia.gr

Εκτός από τις αναληθείς αγορές και πωλήσεις, ο Όμιλος παρουσίασε επίσης αναληθή στοιχεία ενεργητικού στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Οι εικονικές πωλήσεις και οι εικονικές αγορές δημιούργησαν πλασματικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις αντίστοιχα, καθώς και ψευδή στοιχεία αποθεμάτων. Κατά περιόδους, τα εικονικά υπόλοιπα πελατών και προμηθευτών μειώνονταν προκειμένου να παρουσιάζεται διακύμανση και να αποφευχθεί η εμφάνιση ενός σταθερού αριθμού, που θα προκαλούσε ερωτήματα. Κατά τη διαδικασία αυτή εφαρμόστηκαν διάφορες πρακτικές οι σημαντικότερες από τις οποίες αναφέρονται παρακάτω (Gitsi & Stathis, 2020).

- Για να επιτευχθεί η μετατροπή των εικονικών πωλήσεων σε μετρητά, ο τρεχούμενος τραπεζικός λογαριασμός παραποιήθηκε συστηματικά. Το γεγονός αυτό προέκυψε από την έρευνα που διεξήχθη, η οποία υποστηρίχτηκε από την Folli Follie Group, αλλά και από την αξιολόγηση των πλαστών εγγράφων σε σχέση με τα αυθεντικά έγγραφα που βρέθηκαν από την ελεγκτική εταιρεία.
- Την περίοδο 2015-2017 γίνονταν συστηματικοί διακανονισμοί πλασματικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων, για τους οποίους σε πολλές περιπτώσεις υπογράφηκαν εικονικές συμβάσεις με πελάτες και προμηθευτές που είχαν επινοήσει οι ίδιοι. Πολλές φορές αυτοί οι «πελάτες» αναλάμβαναν την αποπληρωμή χρεών προς τους «προμηθευτές» της FF GROUP.
- Μερικές μέρες πριν από την έναρξη της ετοιμασίας των οικονομικών καταστάσεων έγιναν μεταβιβάσεις των απαιτήσεων προς μία τρίτη, φαινομενικά ανεξάρτητη εταιρεία, την Landocean Industrial Limited (εφεξής Landocean). Ωστόσο, η εταιρεία αυτή διοικούνταν από στελέχη του ομίλου της Folli Follie σύμφωνα με τα ευρήματα του ελέγχου που διενεργήθηκε. Χορηγήθηκαν πλασματικά δάνεια στην Landocean, στην πραγματικότητα δεν έγινε καμία πραγματική μεταφορά χρημάτων, διαπιστώθηκε όμως μεταφορά απαιτήσεων εικονικών πελατών προς την Landocean.
- Το 2015 μειώθηκαν οι απαιτήσεις από πλασματικούς πελάτες και ταυτόχρονα δημιουργήθηκαν άλλα πλασματικά περιουσιακά στοιχεία όπως πάγια ενσώματα περιουσιακά στοιχεία, επενδύσεις σε ανακαινίσεις καταστημάτων, κεφαλαιοποιήσεις δαπανών έρευνας και άλλα. Η ελεγκτική εταιρεία εντόπισε πολλές πλασματικές συμβάσεις που χρησιμοποιούνταν ως δικαιολογητικά ώστε να παραπλανήσουν τον ελεγκτή. Η απόκτηση στοιχείων και η επακόλουθη λογιστική αναγνώρισή τους γινόταν συνήθως είτε με πληρωμές σε μετρητά και ισόποση αύξηση των ταμειακών ροών, είτε με πίστωση με αντίστοιχη αλυξήση των

υποχρεώσεων των προμηθευτών. Ωστόσο, δεν πραγματοποιήθηκαν πραγματικές αγορές. Στην πραγματικότητα, αναγνωρίζονταν λογιστικά τα περιουσιακά στοιχεία ενώ οι απαιτήσεις από πλασματικές πωλήσεις μειώνονταν.

- Μαζί με τις παραπάνω πρακτικές, γινόταν συστηματική παραποίηση του λογαριασμού που είχε η FF Group σε ένα τραπεζικό ίδρυμα, ώστε να επιτευχθεί η μετατροπή των εικονικών πωλήσεων σε μετρητά καταγράφοντας εικονικές εισπράξεις χρημάτων πελατών.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει το ποσοστό των πλασματικών στοιχείων του ενεργητικού σε σύγκριση με το σύνολο των στοιχείων του ενεργητικού, όπως αυτά προκύπτουν από τις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις του ομίλου.

Πίνακας 4: Ποσοστό πλασματικών στοιχείων ενεργητικού σε σύγκριση με το σύνολο του ενεργητικού από τις δημοσιευμένες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του ομίλου.

Amounts in millions of euros	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Total Assets	1582.8	1723.9	1815,8	1571.8	1969.6	2207.6	2580.2	2775.1
Virtual assets	430.4	532.4	631.4	555.0	830.2	1196.2	1362.3	1717.1
% of fictitious assets out of the total	27%	31%	35%	35%	42%	54%	53%	62%

Πηγή: ffgroup.com

Οι εταιρείες του ομίλου FF Group που παρουσίαζαν κέρδη στα βιβλία τους, είχαν συμβάσεις με τις ζημιόγones θυγατρικές εταιρείες του ομίλου, σύμφωνα με τις οποίες τους επιστράφηκε πλήρως η οικονομική ενίσχυση για υπηρεσίες μάρκετινγκ οι συναλλαγές αυτές αποσκοπούσαν στη βελτίωση της εικόνας των οικονομικών καταστάσεων των ζημιόγωνων εταιρειών, μεταφέροντας σε αυτές μέρος των εικονικών κερδών. Η τακτική αυτή δεν επηρέασε τις οικονομικές καταστάσεις καθώς οι συναλλαγές μεταξύ των εταιρειών είχαν απαλειφθεί (Giannisis, 2020).

5.5 ΕΙΚΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

Όπως προαναφέρθηκε, τρεις μέθοδοι χρησιμοποιήθηκαν για τη δημιουργία εικονικών συναλλαγών, τα αποτελέσματα των οποίων συμπεριλήφθηκαν στις οικονομικές καταστάσεις του ομίλου, και αναλύονται παρακάτω.

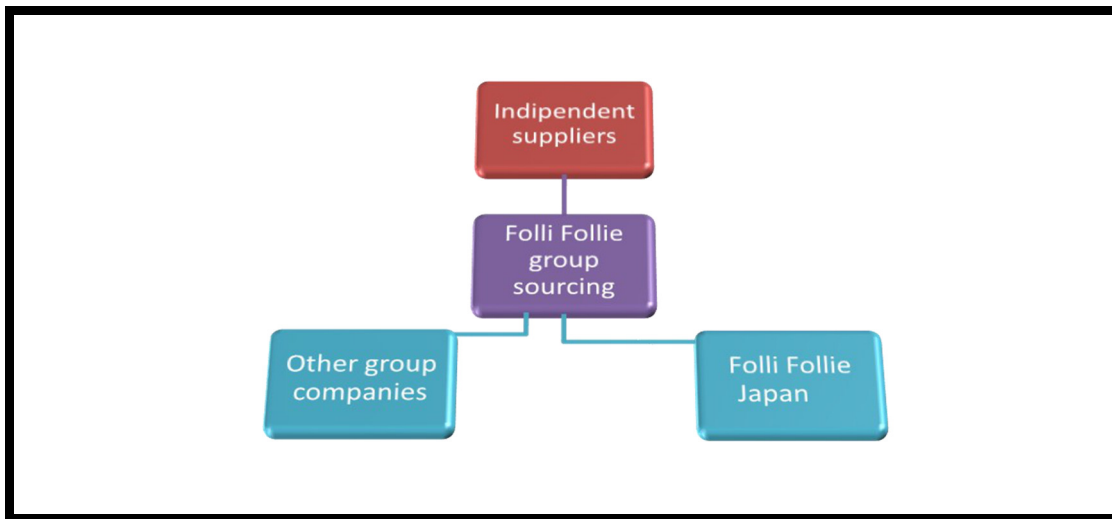
5.5.1 Merry go Round (MRG)

Η πρώτη μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για τις εικονικές συναλλαγές από τον υπό-όμιλο της Ασίας ήταν η μέθοδος MRG. Με αυτόν τον τρόπο η FF Group πωλούσε εμπορεύματα σε θυγατρική εταιρεία του ομίλου, η οποία στη συνέχεια διέθετε τα αγαθά στην αγορά. Με αυτόν τον τρόπο οι στις οικονομικές καταστάσεις του ομίλου φάνηκαν οι πωλήσεις των προϊόντων αυτών δύο φορές, πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα την παραπλανητική αύξηση των πωλήσεων, του κόστους πωληθέντων και των κερδών. Επιπροσθέτως, η ελεγκτική εταιρεία εντόπισε πως τα εμπορεύματα που πωλήθηκαν κατ' αυτόν τον τρόπο ήταν εντελώς εικονικά. Η χρήση αυτής της μεθόδου στηριζόταν στην επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που όπως διαπιστώθηκε, τα τιμολόγια περνούσαν πρώτα από τις θυγατρικές εταιρίες και στη συνέχεια κατέληγαν στον τελικό πελάτη, γεγονός που εξηγεί την ύπαρξη μεσαζόντων.

Επίσης, βρέθηκε ένα αρχείο που αντανάκλούσε την ροή των συναλλαγών το οποίο έδειχνε πως τα αγαθά που αγοράζονταν από εικονικούς προμηθευτές είχαν πάρει αύξηση κατά 28 δολάρια ανά ρολόι και κατά 3 δολάρια ανά κόσμημα. Με τον τρόπο αυτό, οι θυγατρικές εταιρίες οι οποίες παίζουν τον ρόλο του προμηθευτή δείχνουν να παραμένουν κερδοφόρες καθώς πωλούσαν τα αγαθά σε υψηλότερες τιμές από ότι τα αγόραζαν από τους πραγματικούς προμηθευτές. Η FF Group πωλούσε στις θυγατρικές που είχαν ρόλο πελατών σε τιμή κόστους. Αυτή η δομή υιοθετήθηκε μέχρι το 2013. Κατόπιν αυτού, η εταιρεία που είχε τον ρόλο του μεσάζοντα έπαψε να λειτουργεί ως τέτοιος και διαγράφηκε από τα μητρώα εταιρειών του Χονγκ Κονγκ.

Στο ακόλουθο σχήμα απεικονίζεται το σύστημα MRG όπως αυτό είχε διαμορφωθεί:

Σχήμα 1: Μέθοδος MRG.

Πηγή :www.kathimerini.gr

Παρακάτω βλέπουμε τις πωλήσεις για τα έτη 2008-2013 που αφορούν τους εικονικούς πελάτες που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη μέθοδο MRG, οποίοι αντιστοιχούν κατά μέσο όρο στο 9% των συνολικών δημοσιευμένων πωλήσεων του ομίλου.

Πίνακας 5: Εικονικοί πελάτες που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη μέθοδο MRG της FF Group.

Sales in millions of dollars / customer	2008	2009	2010	2011	2012	2013
FyllyEnternal Ltd	32.4	20.3	31.0	26.9	16.7	-0.0
Crown Stel Int. Ltd	23.7	10.9	11.3	19.3	5.9	-4.2
Diamond Keen Ltd	6.4	5.	7.2	7.0	7.5	0

Timeway Creation Ltd					9.1	12.8
Supply Gold Ltd					3.2	12.8
Most Golden Ltd					6.5	
Overall MRG Sales	62.5	36.2	49.5	53.1	48.9	24.3
Total sales	366.3	420.5	439.3	505.0	578.9	697.5
% Mrg of total sales	17%	9%	11%	11%	8%	3%

Πηγή : PwC interim audit report, moneyreview.gr

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται οι εικονικές αγορές που πραγματοποιήθηκαν από εταιρείες οι οποίες συμμετείχαν στην λογιστική απάτη. Οι πλασματικοί προμηθευτές της FF Group, Mutual Line και Marble Filed στη συνέχεια αντικαταστάθηκαν από τις Poly Resources και Sources Land για αγορές ρολογιών και κοσμημάτων αντίστοιχα. (QCM, 2018).

Πίνακας 6: Εικονικές αγορές

Purchases in millions of dollars	2008	2009	2010	2011	2012	1013
---	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Mutual Line Ltd	5.5	18.3	26.4	31.1	34.6	0
Marble Field Ltd		1.4	3.9	4	4.1	2.6
Sousres Land Ltd						1.6
Poly Resorces Ltd						12.7
Total MRG markets	5.5	19.7	30.3	35.1	38.7	16
Total purchases	189	252.5	253.8	299.4	357.9	403.7
% Mrg of total sales	3%	8%	12%	12%	11%	4%

Πηγή : PwC interim audit report, moneyreview.gr

Εκτός από τα συστήματα άμεσων και έμμεσων συναλλαγών, που αναλύονται παρακάτω, παρατηρήθηκαν επίσης πραγματικές αλλά παράνομες μεταφορές χρημάτων μεταξύ των εταιρειών του ομίλου.

5.5.2 Έμμεσες εικονικές συναλλαγές

Κατά τα έτη 2006-2015, οι εταιρείες του ομίλου εφάρμοσαν μια δεύτερη μέθοδο για την καταγραφή μη υπαρκτών πωλήσεων σε μη πραγματικούς πελάτες, και πάλι με τη βοήθεια εταιρειών που ελέγχονται από στελέχη του ομίλου. Σε αυτό το σύστημα, γνωστό ως "έμμεσες εικονικές συναλλαγές" η FF Group εμφανιζόταν να αγοράζει από ψεύτικους προμηθευτές και στη συνέχεια να πωλάει αγαθά σε φαινομενικά "ανεξάρτητες" εταιρείες τρίτων, οι οποίες ωστόσο ελέγχονταν από τον ίδιο Όμιλο (Shaw, 2017). Η πιο σημαντική διαφορά μεταξύ αυτής της μεθόδου και της MRG ήταν, όπως εντοπίστηκε από την ελεγκτική εταιρεία, ότι με την τεχνική αυτή δεν υπήρχε πραγματική κίνηση αποθεμάτων οπότε οι συναλλαγές που καταγράφονταν ήταν εντελώς πλασματικές. Με τον τρόπο αυτό, οι εταιρείες παρουσίασαν στις εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις τους αυξημένες πωλήσεις που δημιουργήθηκαν από τις "αγορές" από εικονικούς προμηθευτές. Το σύστημα αυτό δημιούργησε άλλες πλασματικές λογιστικές εγγραφές, όπως πλασματικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις, τις οποίες διαχειρίζονταν με διάφορους τρόπους τα στελέχη του ομίλου στην Ασία (Develoglou & Chionis, 2020).

Η λειτουργία έμμεσων εικονικών συναλλαγών που σχετίζονται με FF Group.

Στάδιο Α: Αγορές από εικονικούς χονδρέμπορους

Ως πρώτο βήμα στην πρακτική των έμμεσων εικονικών συναλλαγών, η FF Group πραγματοποίησε εικονικές αγορές από φανταστικούς πωλητές. Ο σκοπός των εικονικών αυτών αγορών ήταν να δικαιολογηθούν επακόλουθες εικονικές πωλήσεις πλασματικών αγαθών που φαινόταν ότι είχαν αγοραστεί (Deleventos, 2020). Η FF Group παρουσίαζε διαφορετικό προμηθευτή για κάθε κατηγορία προϊόντων. Παρουσιαζόταν, δηλαδή, πως προμηθευόταν από άλλον προμηθευτή τα ρολόγια και από άλλον τα κοσμήματα. Εκτός από τα έτη 2014 και 2015 όπου η FF Group χρησιμοποίησε ένα έναν μόνο εικονικό προμηθευτή.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι εικονικές αγορές ανά προμηθευτή για τα έτη 2008-2015. Οι μη πραγματικές αγορές που εμφανίστηκαν με τη μέθοδο αυτή καλύπτουν κάθε έτος το ποσοστό του 76% των συνολικών δημοσιευμένων αγορών.

Επιπροσθέτως, από το 2013 και έπειτα, το 90% των αγορών και των πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν ήταν εικονικές (PwC, 2020).

Πίνακας 7: Εικονικές αγορές ανά προμηθευτή

Purchases in million dollars / Virtual Supplier	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Man Tat	46.6	91.7	111	98.9	170.5	295.8	-	-
KamSekAcc, Co Ltd	-	-	41	69.1	-	46.6	-	-
Hong Yuen Jewelry	12	103.8	27	31	80	-	-	-
Star Team - China	-	-	-	-	-	-	387	495.7
Total ECA	58.6	195.5	179.0	199.0	250.5	342.4	387.0	495.7
Total purchases	189	252.5	253.8	299.4	357.9	403.7	399.7	533.2

% of virtual purchases in total	31%	77%	71%	66%	70%	85%	97%	97%
--	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Πηγή : PwC interim audit report, moneyreview.gr

Στάδιο Β: Εικονικές πωλήσεις σε ελεγχόμενες εταιρείες

Μετά τις έμμεσες ψεύτικες αγορές η FF Group κατέγραψε επίσης φανταστικές πωλήσεις προς ελεγχόμενες εταιρείες. Κατά τη διάρκεια των ετών 2010-2016, οι ελεγχόμενες εταιρείες που χρησιμοποιήθηκαν ως πελάτες και για τη μέθοδο αυτή, ήταν οι ίδιες που χρησιμοποιήθηκαν στην μέθοδο MRG. Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει τις εικονικές πωλήσεις προς τις ελεγχόμενες εταιρείες, από το 2008 έως το 2015, και αφορά μόνο τις έμμεσες πωλήσεις που πραγματοποίησε ο όμιλος. Το ποσοστό των εικονικών πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με αυτή τη μέθοδο αντιπροσώπευε κατά την περίοδο 2008-2015 κατά μέσο όρο το 69% των συνολικών πωλήσεων (Mannetas, 2020- PwC, 2020).

Πίνακας 8: Εικονικές αγορές προς εταιρείες που ελέγχονταν από την FF Group.

Sales in dollars	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Fully EnternaLITD	96.4	115.2	83.0					
Crown SterInt Ltd	116.6	191.8	189					
Grabd Able HK Ltd				31.9	36.6	130.9	17.8	
Key Will HK Ltd				30.8	36.8	36.4	70.1	67.7
Prime Grace Ltd				30.5	36.1	17.6		
Time Way Creaton Ltd				30.2	36.4	24.6		
Total ESS	213	307	272	294	339	507	626	699.5
Total sales	366.3	420.5	439.3	500.5	578.98	697.5	824.5	864.3
% of virtual sales	58%	73%	62%	58%	59%	73%	76%	81%

Πηγή : euro2day.gr

Στάδιο Γ: Εικονικές πωλήσεις στην NBS ως τελικό πελάτη

Όπως και μέσω της μεθόδου MRG, τα προϊόντα που πωλήθηκαν κατέληξαν σε θυγατρικές του ασιατικού υπό-ομίλου, στις περιπτώσεις των έμμεσων εικονικών συναλλαγών ο τελικός πελάτης ήταν η NBS, όπως αποκαλύφθηκε μετά την έλεγχο των λογιστικών αρχείων των εταιρειών (Κούτρα, 2018).

Όπως έχει προαναφερθεί, ένα βασικό χαρακτηριστικό αυτής της μεθόδου ήταν η ο διακανονισμός των συναλλαγών και των υπολοίπων των πελατών και των προμηθευτών, χωρίς μεταφορές χρημάτων. Οι απαιτήσεις της FF Group από πλασματικούς πελάτες μειώνονταν εικονικά, με τη μεταφορά λογιστικών υπολοίπων σε άλλους λογαριασμούς ενεργητικού και σε άλλες περιπτώσεις με τη μείωση των πλασματικών υποχρεώσεων. Συγκεκριμένα, κατά τα έτη 2011-2013 εντοπίστηκε μείωση των υπολοίπων των πελατών η οποία έγινε ταυτόχρονα με την αύξηση των παρακάτω (Γκίτση, 2018):

- προκαταβολές αγορών
- δάνεια προς εταιρείες (συγκεκριμένα προς τη Landocean)
- δάνεια προς θυγατρικές εταιρείες
- μεταφορές μετρητών

Η μεταφορά μετρητών χρησιμοποιήθηκε για να δημιουργηθεί η εντύπωση της πραγματοποιημένης είσπραξης των απαιτήσεων, αλλά στη συνέχεια παρουσίασε μηδενικό υπόλοιπο, που δικαιολογείται από την υποθετική πληρωμή των υποχρεώσεων από αυτόν τον κατασκευασμένο λογαριασμό μετρητών.

5.5.3 Άμεσες εικονικές συναλλαγές

Μια τρίτη μέθοδος εμφανίζεται στις αρχές του 2016, κατά την οποία οι εταιρείες του ομίλου πραγματοποιούσαν άμεσες εικονικές πωλήσεις σε έναν μόνο εικονικό πελάτη, ενώ οι εικονικές αγορές γίνονταν από έναν μόνο εικονικό προμηθευτή. Έτσι, χαρακτηρίστηκαν ως άμεσες εικονικές συναλλαγές. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου διαπιστώθηκε ότι δεν επιβεβαιώθηκε καμία μεταβολή αποθεμάτων. Επιπλέον, δεν υπήρχαν τιμολόγια ή έγγραφα που να επαληθεύουν την πραγματοποίηση των συναλλαγών, και ως εκ τούτου χαρακτηρίστηκαν ως πλασματικές. Κατά τη διάρκεια των ετών 2016-2017, οι εικονικές πωλήσεις του υπό-ομίλου αντιπροσωπεύουν το 88% και το 89% αντίστοιχα των συνολικών πωλήσεων (Ζαφόλια, 2018). Όσον αφορά τα κέρδη, τα διάφορα τεχνάσματα αρχικά είχαν αρνητικές συνέπειες, καθώς

συνεπαγόταν αυξημένους φόρους εισοδήματος, αλλά τελικά συνέβαλαν στην τεχνητή αύξηση της αξίας της μετοχής του ομίλου (Χαλάς, 2020).

5.5.4 Εικονικές πωλήσεις

Οι θυγατρικές εκτελούσαν ψεύτικες πωλήσεις σε έναν μόνο πελάτη, την NSB, χωρίς να τηρούν δικαιολογητικά , όπως τιμολόγια, δελτία αποστολής, φορτωτικές και ούτω καθεξής. Η ελεγκτική εταιρεία ανέφερε ότι τα υπόλοιπα των απαιτήσεων που δημιουργήθηκαν από τις πωλήσεις προς την NBS δεν εξοφλήθηκαν με μεταφορά χρημάτων στον τραπεζικό λογαριασμό της εταιρείας. Αντιθέτως, υπήρχε τεχνητή μείωση με βάση διάφορους λογιστικούς χειρισμούς, όπου καταγράφονταν μεταφορές απαιτήσεων σε άλλους λογαριασμούς ενεργητικού. Αυτές οι λογιστικές διαδικασίες παρουσιάζονται στην ενότητα που ακολουθεί.

5.6 Εικονικές αγορές

Οι φαινομενικά ανεξάρτητες εταιρείες, που χρησιμοποιήθηκαν από τον Όμιλο για την εφαρμογή της χειραγώγησης των οικονομικών καταστάσεων, ήταν στην πραγματικότητα εταιρείες που διοικούνταν πλήρως από στελέχη του Ομίλου. Τα στελέχη αυτά έκαναν εγγραφές στους οικονομικούς λογαριασμούς, είχαν δικαίωμα υπογραφής στα τραπεζικά ιδρύματα και, τέλος, διαχειρίζονταν την επικοινωνία με τους ελεγκτές των εταιρειών αυτών (Χρυσικόπουλος, 2021). Ο συνολικός αριθμός των εταιρειών που αναγνωρίστηκαν ως ανεξάρτητες ήταν 28, αλλά ενδεχομένως να είναι περισσότερες. Το 2015, οι παραπάνω μέθοδοι εγκαταλείφθηκαν και οι περισσότερες από τις εναπομείνασες ελεγχόμενες εταιρείες διαγράφηκαν από τα αντίστοιχα εμπορικά μητρώα των χωρών που ιδρύθηκαν.

5.7 Δημιουργία εικονικών περιουσιακών στοιχείων

Οι ισολογισμοί της εταιρείας παρουσίαζαν τα πλαστά περιουσιακά στοιχεία σε διάφορες μορφές, με σημαντικότερες αυτές που αναλύονται παρακάτω. Για την καλύτερη κατανόηση, ο

παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα υπόλοιπα που καταγράφηκαν μέσω της εφαρμογής της τεχνικής MRG (Pwc 2020- Κόκκαλη 2019- Μουστάκα, 2018).

Πίνακας 9: Δημιουργία εικονικών περιουσιακών στοιχείων.

MRG Balance / Fictitious Assets	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Customers	341.8	386.8	477.1	454.9	539.9	564.3
Landocean	-	33.9	29.4	19	54.6	82.8
Deposits on purchase contracts	56.4	63.8	82.5	88.5	78.5	95.5
Reserve	83.8	121.6	198.8	148,	242	347
Stock forecast		-6				
Alpha Bank	88.4	89.3	90.2	53.8	79.0	155.5
Intangible assets						34
New Investment					20	28
Set of virtual assets	570.4	689.4	834.5	764.2	1014.0	1307.1
Total assets of sub-group	700.9	841.3	1036.9	926.9	1166.7	1423.7
% Fictitious Assets	81%	82%	80%	82%	87%	92%

Πηγή : Price Waterhouse Coopers

Ανάλυση των ενεργειών δημιουργίας εικονικών περιουσιακών στοιχείων

Αρχικώς, τα υπόλοιπα των πελατών αυξάνονται με εικονικές πωλήσεις, με τη μέθοδο των άμεσων και έμμεσων εικονικών συναλλαγών που, η εταιρεία δεν πραγματοποίησε. Ο ανωτέρω πίνακας δείχνει ότι το 87% του υπολοίπου των πελατών, που αναφέρεται στις ενοποιημένες καταστάσεις, αφορά πλασματικά υπόλοιπα για την περίοδο 2010-2015 (McCrum 2020). Για τη μείωση των υπολοίπων των πελατών η εταιρεία κατέγραψε πλαστές εγγραφές εικονικών καταθέσεων πελατών στον δικό της τραπεζικό λογαριασμό. Ένας άλλος τρόπος για τη μείωση του εικονικού υπολοίπου των πελατών ήταν να μεταφέρει τα υπόλοιπα αυτά, στο λογαριασμό

προπληρωμών. Επιπλέον, για να μειώσει τα υπόλοιπα των πελατών, ο όμιλος άρχισε να δανείζει σε μια συγκεκριμένη εταιρεία (Landocean). Ο ασιατικός υπό-όμιλος εμφανιζόταν στις οικονομικές καταστάσεις να συνάπτει δάνεια προς την συγκεκριμένη εταιρεία, ενώ στην πραγματικότητα έγιναν εγγραφές για να μειωθεί το υπόλοιπο των πελατών και να αυξηθεί το υπόλοιπο του ενεργητικού (Κίτσιος, 2021). Όπως προέκυψε από τον παραπάνω πίνακα, το 2011 εμφανίζονται πλασματικά υπόλοιπα που αφορούν τη Landocean. Εκτός από τα πλαστά υπόλοιπα, υπήρχαν επίσης εικονικές αγορές που δημιουργούσαν ένα τεχνητό απόθεμα που προέκυπτε από έμμεσες και άμεσες πλασματικές συναλλαγές. Όπως φαίνεται στον παραπάνω πίνακα, από το 2010 έως το 2015 το υπόλοιπο των αποθεμάτων αυξανόταν κάθε χρόνο, εκτός από το έτος 2013 (Shaw, 2017). Το 2014 σημειώθηκε αύξηση του υπολοίπου των ενσώματων και ασώματων περιουσιακών στοιχείων κατά 28 εκατ. δολάρια, απεικονίζοντας μια επένδυση που τελικά αποδείχθηκε μη πραγματοποιημένη. Άλλωστε, η επένδυση αυτή δεν είχε καμία σχέση με την αξία της, οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις έδειξαν 38 εκατομμύρια δολάρια που αφορούσαν την έρευνα και την ανάπτυξη για ένα σύνολο προϊόντων που δεν εισήλθαν ποτέ στην αγορά, όπως διαπιστώθηκε από την επιθεώρηση που διενεργήθηκε από τις αρμόδιες αρχές (Καρούτζος, 2019).

5.8 Αποθέματα

Οι εγγραφές μη πραγματοποιηθέντων αγορών κατά τη διάρκεια των ετών είχαν ως αποτέλεσμα την εικονική αύξηση των αποθεμάτων του υπό-ομίλου στην Ασία και κατά συνέπεια του ομίλου. Η πλασματική αύξηση προήλθε κυρίως από την υλοποίηση έμμεσων και άμεσων πλασματικών συναλλαγών. Σύμφωνα με τον προηγούμενο πίνακα, τα αποθέματα αυξήθηκαν κατά τη διάρκεια των ετών, εκτός από το 2013 κατά το οποίο ο όμιλος εφάρμοσε τεχνικές μείωσης των αποθεμάτων. Παρατηρείται, επομένως, ότι τα εικονικά αποθέματα αποτελούν περισσότερο από 60% του συνολικού αριθμού αποθεμάτων της υπό-ομάδας της Ασίας, όπως φαίνεται παρακάτω (McCrum 2020).

Πίνακας 10: Αποθέματα.

Amounts in millions of dollars						
Reserve	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Virtual stock	83.8	115.6	198.8	148.0	242.0	347
Consolidated sub-group inventory balances	139.8	185.3	254.9	202.2	292.1	358.8
% of virtual stock on the total	60%	62%	78%	73%	83%	90%

Πηγή : Financial Times, ft.com

5.9 Ενέργειες της Folli Follie για την απόκρυψη του σκανδάλου

Αφού αποκαλύφθηκε το σκάνδαλο από την Alvarez&Marsal (A&M) σχετικά με την παραποίηση οικονομικών στοιχείων των θυγατρικών της Folli Follie στην Ασία, οι ιδρυτές του ομίλου παραιτήθηκαν και ορίστηκαν νέα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, με τον κ. Γούναρη ως διευθύνοντα σύμβουλο. Το κύριο μέλημα του νέου διοικητικού συμβουλίου [σύμφωνα με το άρθρο του Κωνσταντίνου Μ. (2018) στην εφημερίδα "Καθημερινή"] ήταν να η αποκατάσταση του "brand name" και της αξιοπιστίας της εταιρείας προς το επενδυτικό κοινό. Επίσης, η νέα Διοίκηση της εταιρείας, μετά τον εντοπισμό των παραπάνω παρατυπιών καθώς και περαιτέρω ελλείψεων που διαπιστώθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους 2017 όσον αφορά τον εσωτερικό και εξωτερικό έλεγχο, αφοσιώθηκε και επικεντρώθηκε στην αναδιάρθρωση των οικονομικών της καταστάσεων, την αποκατάσταση των ελλείψεων που εντοπίστηκαν και την υιοθέτηση κατάλληλων διαδικασιών για την συμμόρφωσης με όλες τις διατάξεις της νομοθεσίας. Το έργο τους έγινε δυσκολότερο, όταν ήρθε η ώρα να αντληθούν στοιχεία από τις θυγατρικές της Folli Follie, καθώς οι προσπάθειες της Διοίκησης για την αποκατάσταση του ελέγχου και για την οικοδόμηση συστήματος παρακολούθησης των θυγατρικών ήταν μια εξαιρετικά απαιτητική αποστολή (Μαντικίδης, 2020). Παράλληλα, η δημοσίευση της έκθεσης του QCM τον Μάιο του 2018, αμφισβήτησε διάφορα στοιχεία των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας (για το έτος 2017). Ήταν η αρχή μιας ιδιαίτερα καταστροφικής περιόδου, με σοβαρά προβλήματα ρευστότητας, που προκλήθηκαν

από την επιβάρυνση της ήδη κατεστραμμένης σχέσεις της Folli Follie τόσο με τους πιστωτές όσο και με τους προμηθευτές. Επιπλέον, η κατάσταση της FF υποβαθμίστηκε από τις επιθετικές νομικές ενέργειες που δέχτηκε η εταιρεία (όπως καταγγελίες από μετόχων και επενδυτών).

Για την αντιμετώπιση των δυσκολιών αυτών, αλλά και για τη μερική κάλυψη του σκανδάλου της Folli Follie με τα οικονομικά δεδομένα χειραγώγησης από θυγατρικές εταιρείες στην Ασία, το διοικητικό συμβούλιο του ομίλου κατέληξε στην έγκριση επικαιροποιημένης προσυμφωνίας με ορισμένους από τους πιστωτές και ομολογιούχους της (Μανδραβέλης, 2020).

Επιπλέον, τον Δεκέμβριο του 2018, η εταιρεία προχώρησε στην δημοσιοποίηση νέων αναμορφωμένων οικονομικών καταστάσεων για το 2017, με την υποστήριξη της ελεγκτικής εταιρείας A&M. Σύμφωνα με τις ανανεωμένες οικονομικές καταστάσεις (όπως παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα), η Folli Follie κατά τη διάρκεια του 2017 κατέγραψε 75,5 εκατ. ευρώ ζημίες και 136,1 εκατ. ευρώ μεικτές ζημίες, ενώ αρχικά η διοίκηση του ομίλου είχε ανακοινώσει 294 εκατ. ευρώ κέρδη και 216,8 εκατ. ευρώ καθαρά κέρδη. Επίσης, τα μικτά κέρδη σύμφωνα με τις αναθεωρημένες οικονομικές καταστάσεις του 2017 ήταν 208,3 εκατ. ευρώ και όχι στα 633,7 εκατ. ευρώ, όπως είχε αρχικά δηλώσει η εταιρεία. Ομοίως, τα κέρδη εκμετάλλευσης κυμάνθηκαν από 290,6 εκατ. ευρώ που είχαν αρχικά δημοσιευθεί σε ζημίες ύψους 114,9 εκατ. ευρώ. Επίσης, οι πωλήσεις βρέθηκαν να είναι περίπου 359 εκατ. ευρώ και όχι 1,4 δισ. ευρώ όπως είχε αρχικά δηλωθεί, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των παραποιημένων εσόδων από τις θυγατρικές του ομίλου στην Ασία. Στον παρακάτω πίνακα αναφέρονται αναλυτικά οι νέες αναμορφωμένες οικονομικές καταστάσεις της Folli Follie για το οικονομικό έτος 2017 (CNN.gr, 2019).

Πίνακας 11: Αναδιαρθρωμένη οικονομική κατάσταση συνολικών εσόδων της Folli Follie για τις 31.12.2007.

	Reformed	Group Published 01.01 - 31.12.2017	Posted 01.01 - 31.12.2018
Operations' Circle	€ 359,218,392.37	€ 1,419,274,262.48	€ 1,337,275,219.48
Cost of Sales	€ (149,878,041.05)	€ (785,509,052.41)	€ (724,972,158.60)
Small cedars %	€ 209,340,351.32	€ 633,786,210.07	€ 612,303,080.88
	68.3%	45%	47%
Other operating income	€ 9,391,389.27	€ 15,348,360.04	€ 16,359,491.13
Administrative expenses	€ (55,864,338.57)	€ (71,701,159.92)	€ (67,139,846.13)
Selling expenses	€ (212,817,160.41)	€ (288,279,900.15)	€ (282,081,565.65)
Other gains (losses)	€ (64,978,897.70)	€ (28,565,484.46)	€ (17,173,291.51)
Operating profit	€ (114,928,868.08)	€ 280,687,026.68	€ 282,267,848.62
Financial income	€ 8,966,942.72	€ 11,740,546.17	€ 12,588,131.66
Financial expenses	€ (25,478,444.11)	€ (29,837,228.92)	€ (21,148,685.18)
Holdings accounted for using the equity method	€ 3,637,939.24	€ (432,152.90)	€ (228,973.12)
(Losses) / Profits before taxes	€ (127,802,218.24)	€ 242,038,189.83	€ 263,478,321.88
Income tax	€ (19,303,878.72)	€ (25,336,252.76)	€ (26,883,647.17)
(Losses) / Tax profits	€ (138,187,886.30)	€ 218,820,984.43	€ 228,910,062.17
Depreciation	€ 39,341,116.58	€ 34,301,291.42	€ 29,588,757.39
Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization (EBITBA)	€ (76,687,639.91)	€ 28,488,317.00	€ 291,868,806.91
Other total income (expenses): Direct in equity			
Amounts that will not be transferred to the income statement			
Reassessment of staff benefit obligations	€ (65,542.54)	€ (88,882.90)	€ (283,623.28)
Amounts that may be carried forward to the income statement at a later date			
Available-for-sale financial information	€ 10,530,239.32	€ 10,530,239.32	€ 9,207,546.90
Valuation of fixed assets	€ (1,017,352.42)	€ 6,463,235.35	-
Valuation of Financial Instruments			€ (230,976.37)
Deferred taxes not participating in period			€ 55,517.00
Foreign exchange differences from conversion of foreign holdings	€ (173,179,950.54)	€ (193,831,361.57)	€ 45,539,685.20
Other total income (expenses): After taxes	€ (163,732,808.18)	€ (178,828,700.80)	€ 64,288,140.46
Aggregate total revenue after taxes	€ (280,920,291.48)	€ 39,894,214.83	€ 281,198,201.62

The profit is attributed to:			
(Losses) / Profits attributable to the shareholders of the parent company	€ (140,998,014.47)	€ 212,010,655.26	€ 222,466,621.12
Non-controlling interests	€ 4,810,329.17	€ 4,810,329.17	€ 4,443,431.05
Total	€ (138,187,886.30)	€ 218,820,884.43	€ 228,910,062.17
Aggregate total revenue is attributed to:			
(Losses) / Profits attributable to the shareholders of the parent company	€ (304,731,318.51)	€ 212,010,655.26	€ 222,466,621.12
Non-controlling interests	€ 4,811,027.03	€ (178,928,768.80)	€ 64,228,149.46
Total	€ (200,920,291.48)	€ 38,894,214.63	€ 281,198,201.62
Profit / Loss for the period per share			
Basic and reduced (in euros)	€ (2.12)	€ 3.19	€ 3.36

Πηγή : Alvarez & Marsal, ffgroup.com

Επιπλέον, η διοίκηση του Ομίλου, στοχεύοντας στη μέγιστη δυνατή απόκρυψη και συγκράτηση του σκανδάλου, προχώρησε σε άλλη μια ανακοίνωση σχετικά με την ενοποιημένη αναμορφωμένη οικονομική θέση της εταιρείας για το 2017, η οποία απεικονίζεται στον ακόλουθο πίνακα. Είναι επίσης σημαντικό να αναφερθεί, ότι η νέα αυτή ανακοίνωση υποστηρίχθηκε και πάλι από την ελεγκτική εταιρεία A&M.

Πίνακας 12: Ενοποιημένη αναθεωρημένη κατάσταση οικονομικής θέσης (Folli Follie) για την 31.12.2017.

	Reformed	Group Published 01.01 TO 31.12.2017	Posted 01.01 TO 31.12.2018
Assets			
Non-current assets			
Tangible assets	€ 135,769,134.30	€ 266,817,155.59	€ 274,258,534.70
real estate investments	€ 41,534,101.42	€ 73,942,734.47	€ 75,202,118.34
Intangible assets	€ 7,224,053.80	€ 26,694,180.26	€ 36,624,817.44
Goodwill		€ 95,397,528.79	€ 95,397,528.78
Investments in associates	€ 31,017,312.31	€ 406,302.11	€ 676,004.16
Investments in available for sale	€ 206,948,758.15	€ 207,003,568.15	€ 204,611,230.09
Other long-term receivables	€ 4,008,311.79	€ 9,479,153.20	€ 94,537,948.19
Total non-circulating	€ 426,501,671.77	€ 679,740,622.57	€ 781,308,181.70
Current assets			
inventories	€ 108,570,449.67	€ 634,997,509.35	585996.587.97
Commercial requirements	€ 78,221,791.05	€ 663,959,020.70	€ 654,740,733.02
Other current assets	€ 4,620,189.01	€ 330,519,463.12	€ 213,076,078.99
Derivative financial instruments	€ 7,056.76	€ 7,056.76	€ 1,168,353.50

Financial assets at fair value through profit or loss		€ 19,584,587.17	€ 15,704,931.02
Cash and cash equivalents	€ 176,679,201.73	€ 446,339,865.37	€ 328,184,700.98
Total circulation	368099.138.22	€ 2,095,407,952.47	€ 1,798,871,385.48
Set of assets	€ 794,600,809.99	€ 2,775,148,575.04	€ 2,580,179,567.18
Equity & Liabilities			
equity owners of the parent company			
, share capital	€ 2,084,463.00	€ 2,084,463.00	€ 2,084,463.00
Reserves in favor of even	€ 78,441,776.00	€ 81,730,417.03	€ 81,730,417.03
Other Reserves	€ 301,012,914.44	€ 284,584,917.99	€ 273,115,062.87
Other items in equity	€ 5,700,550.03	€ (79,863,125.65)	€ 113,968,233.92
Balance of profits in new	€ (340,865,342.28)	€ 1,576,033,698.91	€ 1,362,538,329.58
	€ 64,374,359.39	€ 1,882,570,371.28	€ 1,851,436,506.40
	€ (1,017,352.42)	€ 6,463,235.35	-
Minority rights	€ 5,178,957.72	€ 36,661,174.70	€ 32,926,311.46
Total equity	€ 69,553,317.11	€ 1,919,231,545.98	€ 1,884,362,817.86
Liabilities			
Long-term responsibilities	€ 16,770,646.85	€ 496,942,646.00	€ 361,742,555.40
Long-term loan liabilities	€ 12,442,146.84	€ 22,358,138.05	€ 21,086,022.34
Deferred tax liabilities	€ 12,442,146.84	€ 22,358,138.05	€ 21,086,022.34
staff retirement obligations	€ 3,386,496.33	€ 5,088,642.50	€ 442,997.91
Other long-term forecasts	€ 3,482,266.79	€ 3,531,107.96	€ 1,847,874.13
Total Long-Term Liabilities	€ 61,559,453.13	€ 553,398,640.83	€ 405,770,983.81
Short-term liabilities			
Short-term loan liabilities	€ 62,810,541,912.00	€ 115,797,621.17	€ 72,519,388.55
Derivative financial instruments	€ 328,545.15	€ 328,314.18	
Commercial and other liabilities	€ 22,570,910.40	€ 139,130,401.17	€ 140,949,078.16
Current income tax	813657.24	39816742.8	66009515.46
Current tax liabilities	€ 4,169,507.84	€ 7,445,308.91	€ 10,419,911.66
Total current liabilities	€ 663,488,039.75	€ 302,518,388.23	€ 290,045,855.51
Total liabilities	€ 725,047,492.88	€ 855,917,029.06	€ 695,816,749.32
Total Equity & Liabilities	€ 794,600,809.99	€ 2,775,148,575.04	€ 2,580,179,567.18

Πηγή : Alvarez & Marsal, ffgroup.com

Σύμφωνα με τα παραπάνω, υπάρχει ακόμα μια προσπάθεια της εταιρείας να περιορίσει το σκάνδαλο, σχετικά με τα στοιχεία των συνολικών υποχρεώσεων της Folli Follie, που ήταν 725 εκατομμύρια ευρώ αντί για 855, 9 εκατ. ευρώ, και των στοιχείων των μετρητών και των ταμειακών ισοδυνάμων που ήταν 176,6 εκατ. ευρώ αντί για 446 εκατ. ευρώ. Ταυτόχρονα, η Folli Follie ανέθεσε στην PwC να διενεργήσει εξειδικευμένο έλεγχο επί των αναθεωρημένων εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων για το έτος 2017, ενώ οι προσπάθειες της εταιρείας να αντιστρέψει το αρνητικό περιβάλλον μετά τη δημοσίευση των

αναμορφωμένων οικονομικών καταστάσεων, δεν επιτεύχθηκαν λόγω των επιφυλάξεων της PwC (Hope, 2018). Στον έλεγχο των αναθεωρημένων οικονομικών καταστάσεων, η PwC δήλωσε ότι δεν έχει ακόμη ολοκληρώσει απαραίτητες διαδικασίες για τον εντοπισμό των αδυναμιών, ελλείψεων και παραλείψεων του εσωτερικού συστήματος ελέγχου που οδήγησαν στη δημοσίευση εσφαλμένων οικονομικών πληροφοριών σχετικά με θυγατρικές εταιρείες στην Ασία. Έτσι, οι αιτίες που οδήγησαν στην παραποίηση των οικονομικών στοιχείων δεν ήταν ακόμη εμφανείς στη διοίκηση της εταιρείας, ούτε οι εμπλεκόμενοι και υπεύθυνοι για τα γεγονότα αυτά. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με την PwC, ήταν αδύνατο να ολοκληρώσει την έρευνά της και να εφαρμόσει τα κατάλληλα συστήματα εσωτερικού ελέγχου, που θα επέτρεπαν στη Διοίκηση να απαιτήσει επαρκή στοιχεία για την προετοιμασία των αναθεωρημένων εταιρικών και οικονομικών καταστάσεων για το 2017 χωρίς σημαντικά σφάλματα. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι οι ενέργειες της Folli Follie σχετικά με την απόκρυψη του σκανδάλου ερμηνεύτηκαν, από όσους γνωρίζουν τη στρατηγική του ομίλου και τις εφαρμοζόμενες πρακτικές, ως προσπάθεια αποπροσανατολισμού του κοινού και διαστρέβλωσης της δημοσιοποίησης της λογιστικής απάτης, και τέλος να αποκτήσει τη συναίνεση των επενδυτών και των πιστωτών της (Gitsi & Χρυσικόπουλος, 2019).

5.10 Ο ρόλος της ελεγκτικής εταιρείας στο σκάνδαλο Folli Follie

Όσον αφορά το σκάνδαλο της Folli Follie, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι για τη παραποίηση των οικονομικών στοιχείων της εταιρείας, που οδήγησε στην αποκάλυψη της λογιστικής απάτης, οι εμπλεκόμενες ελεγκτικές εταιρείες, είχαν σημαντικό μερίδιο ευθύνης [σύμφωνα με το άρθρο του Γκίτση Α. (2018) στην ιστοσελίδα capital.gr]. Η απουσία στοιχείων έφερε στο φως της δημοσιότητας την έρευνα των ορκωτών ελεγκτών και λογιστών που προσέλαβε η Folli Follie. Η διοίκηση του ομίλου είχε αναθέσει τον έλεγχο των λογιστικών καταστάσεων σε εταιρεία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών με την επωνυμία Certified Auditors Business Consultants Societe Anonyme - ECOVIS Auditing. Η ECOVIS ήλεγχε όλες τις θυγατρικές στην Ασία, εκτός από την από τη Folli Follie στην Ελλάδα. Επίσης, η ECOVIS συνεργαζόταν με μια άλλη ελεγκτική εταιρεία με την επωνυμία Chung and Partners, η οποία ήταν υπεύθυνη για τις οικονομικές καταστάσεις της θυγατρικής εταιρείας με την επωνυμία FF Group Sourcing Limited. Ήταν πλέον προφανές ότι ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό των εσόδων του ελληνικού ομίλου πιστωνόταν στην εταιρεία αυτή.

Έτσι, η Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχου (ΕΛΤΕ) κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ECOVIS ήταν σαφώς υπεύθυνη για τη μη διενέργεια ουσιαστικών ελέγχων σχετικά με τα δάνεια της Folli Follie σε άλλες οντότητες. Για παράδειγμα, η εταιρεία χορήγησε δάνειο ύψους 120 εκατ. ευρώ χωρίς τις απαιτούμενες εγγυήσεις ή το κατάλληλο επιτόκιο δανεισμού. Επιπλέον, οι ελεγκτές απέτυχαν να αποκαλύψουν συναλλαγές με μη υπάρχοντες πελάτες και προμηθευτές, που είχαν ως αποτέλεσμα την παραποίηση των οικονομικών της στοιχείων, ιδίως για τις θυγατρικές της στην Ασία. Επίσης, τα ευρήματα από τον ποιοτικό έλεγχο που διενήργησε η ΕΛΤΕ κατέδειξαν, ότι οι πιστοποιημένοι ελεγκτές της "ECOVIS " που διενήργησαν τον προηγούμενο έλεγχο, δεν είχαν συγκεντρώσει επαρκή και κατάλληλα αποδεικτικά στοιχεία για την στήριξη των οικονομικών καταστάσεων της Folli Follie, όσον αφορά τον κύκλο εργασιών, τις απαιτήσεις και τις υποχρεώσεις (Καρούτζος, 2019) .

Λόγω της σημαντικής ανεπάρκειας των ελεγκτών, οι εισαγγελικές αρχές αποφάσισαν να διερευνήσουν περαιτέρω τις ευθύνες των εν λόγω ελεγκτών. Επιπλέον, η υπόθεση εξετάστηκε από το Πειθαρχικό Συμβούλιο της ΕΛΤΕ, το οποίο επέβαλε πρόστιμα και ποινές σε όλους τους εμπλεκόμενους ελεγκτές. Η ΕΛΤΕ αποκάλυψε επίσης το γεγονός ότι η "Chung and Partners" δεν ήταν σε θέση να διενεργήσει την ελέγχους σε εταιρείες του υποτιθέμενου μεγέθους της Folli Follie, καθώς δεν είχε τις απαιτούμενες πιστοποιήσεις.

Ένα πρόσθετο σημαντικό γεγονός, που οδήγησε τη Folli Follie να παρουσιάσει πλαστά οικονομικά αποτελέσματα, ήταν ότι η ελεγκτική εταιρεία δεν είχε ολοκληρώσει τις υποχρεωτικές διαδικασίες για τον εντοπισμό αδυναμιών, ελλείψεων και παραλείψεων του συστήματος εσωτερικού ελέγχου του πελάτη της. Ως αποτέλεσμα, η η διοίκηση του ομίλου δεν αναγνώρισε τους λόγους που είχαν οδηγήσει στην παραποίηση και απόκρυψη των αυθεντικών οικονομικών στοιχείων. Ως εκ τούτου, οι αναποτελεσματικές ελεγκτικές διαδικασίες που διεξήγαγε η ECOVIS όσον αφορά τα αίτια της απάτης, προκάλεσαν ανεπάρκεια στην εφαρμογή των κατάλληλων τεχνικών εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου που θα παρείχαν επαρκή και αξιόπιστα δεδομένα στη διοίκηση και θα συνέτασσαν τις αυθεντικές αναθεωρημένες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, αποκλείοντας τις δόλιες παραπλανητικές πληροφορίες.

Πίνακας 13: Η απάτη της Folli Follie .

Crime Model	"FOLLI FOLLIE"
OBJECT	Production and trade of jewelry, watches and clothes.
Cooks	Founders of the Group. Auditing company ECOVIS. Subsidiaries in Asia.
Recipes	Virtually inflated revenues from falsified financial statements. "False" bank balances.
Incentives	Attracting new investors Personal benefit for the members of the Board.
Monitor	Failure of internal and external control by ECOVIS. Ineffective Corporate Governance.
End Results	Application for inclusion in Article 106a of the Bankruptcy Code. Resignation of the Founders of the Group. Reduction of the share price.

Πηγή : Hellenic Capital Market Commission. hcmc.gr

6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τις διεθνείς μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί σε εταιρείες της Ελλάδας διακρίνονται από μια ιδιαιτέρως μεγάλη τάση να υιοθετούν όπως και να εφαρμόζουν μεθόδους δημιουργικής λογιστικής. Χωρίς αμφισβήτηση, η διαχείριση του κέρδους έχει μια τάση να λάβει διαστάσεις που είναι ανησυχητικές για την Ελλάδα. Το μάλιστα των εταιρειών έχει εκμεταλλευτεί τα κενά και τις αδυναμίες που έχουν οι λογιστικοί κανόνες και προχωράει σε μια διαστρέβλωση της εικόνας που έχει μια εταιρεία.

Η υιοθέτηση των ΔΛΠ και της Εταιρικής Διακυβέρνησης έχουν σαν στόχο να περιορίσουν και να πατάξουν την δημιουργική λογιστική όπου παραπλανάει τους παράγοντες της αγοράς. Η παρούσα εργασία προσπάθησε να παρουσιάσει τις μεθόδους που υπάρχουν για την δημιουργική λογιστική, την ανίχνευση τους και την αντιμετώπιση. Έχουν ακόμη καταγραφή και τα κίνητρα που υπάρχουν για την δημιουργική λογιστική από τους μανάτζερ.

Σύμφωνα με όσα παρουσιάστηκαν ανωτέρω βλέπουμε ότι δεν γίνεται με βεβαιότητα να πούμε πως υπάρχει ή μπορεί να υπάρξει κάποια λύση για το φαινόμενο της δημιουργικής λογιστικής. Το φαινόμενο αυτό μέσα από την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων αποτελεί ένα πρόβλημα που είναι υπαρκτό. Το θέμα της παραποίησης είναι αρκετά μεγάλο και έχει πάρα πολλές προσεγγίσεις. Οι διαστάσεις που έχει λάβει είναι πάρα πολύ μεγάλες τόσο στην Ελλάδα όσο και παγκόσμια.

Οι αδυναμίες που έχουν οι κανόνες και οι νόμοι και η παραβίαση τους, με συνέπεια να παρουσιάζουν τις οικονομικές καταστάσεις με τον τρόπο που συμφέρει κάθε φορά την εταιρεία είναι ένα κύριο χαρακτηριστικό για την χειραγώγηση του κέρδους. Τα κίνητρα οδηγούν τα στελέχη της διοίκησης να παραποιήσουν τις οικονομικές καταστάσεις όπου είναι και αντικείμενο για την πραγματοποίηση αρκετών μελετών από πολλούς ερευνητές, με στόχο να πραγματοποιηθεί μια προσπάθεια να κατανοήσουν τον μηχανισμό που έχει το σύστημα της λογιστικής απάτης και να εφαρμοστούν ορισμένες αναγκαίες αλλαγές και βελτιώσεις για να σταματήσει το συγκεκριμένο φαινόμενο.

Χρειάζεται να αναρωτηθούμε όπως και να διαπιστώσουμε σε βάθος το λόγο που δεν πρέπει να πραγματοποιούνται ενέργειες όπως το φαινόμενο αυτό, με δεδομένο ότι τα κίνητρα και οι κρίσεις που παρουσιάζει κατά καιρούς η οικονομία ωθούν όλο και πιο πολλές φορές τις εταιρείες να πραγματοποιούν παραποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις. Ο στόχος είναι από τον υπάλληλο που είναι πιο απλός μέχρι και το ανώτερο στέλεχος διοίκησης να μπορέσει να

γίνει αντιληπτό πως η απάτη είναι ένα έγκλημα το οποίο παρουσιάζει πολύ μεγάλη διάσταση στην οικονομία, την πολιτική, στη νομική και στην ηθική και χρειάζεται να εφαρμόζονται έλεγχοι που είναι πάρα πολύ αυστηροί για τις εταιρείες προκειμένου να μπορέσει να εξαλειφθεί το συγκεκριμένο φαινόμενο. Οι εταιρείες χρειάζεται να παρέχουν προς τους επενδυτές και προς τους πιστωτές πληροφορίες οι οποίες είναι έγκυρες προκειμένου να μπορέσει να εξασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία της κεφαλαιαγοράς.

Τέλος, η ελεγκτική είναι ιδιαίτερος κλάδος της λογιστικής, ο στόχος που έχει πρέπει να είναι η σαφή διατύπωση των αρχών όπως και των κανόνων που αφορούν την διεξαγωγή του λογιστικού ελέγχου και να καταβάλει προσπάθειες για την διαπίστωση της σωστής παρουσίασης της περιουσιακής κατάστασης όπως και της χρηματοοικονομικής θέσης της εταιρείας, με βάση τόσο τις λογιστικές αρχές όσο και τα πρότυπα. Η ελεγκτική χρειάζεται να έχει συνεργασία με επιστήμες, όπως για παράδειγμα οικονομία, νομική, επιχειρησιακή έρευνα κ.λπ., προκειμένου να εισάγονται πρόσθετα μεθοδολογικά εργαλεία που ο στόχος τους θα είναι να παρέχουν βοήθεια στην διάρκεια του ελέγχου της εταιρείας με εξασφάλιση του μέγιστου αποτελέσματος.

7 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Michael Jameson (1988) «A Practical Guide to Creative Accounting», Kogan Page

Jones (2011) «Creative Accounting, Fraud & International Accounting Scandals», 1st Edition, Wiley

Thompson (2005) «Identification of Fraudulent Financial Reporting Through Analysis of Published Financial Statement», Research Project for Emerging Issues / Advanced Topics Course, University of Toronto

Delow & Skinner (2000) «Earnings Management: Reconciling the Views of Accounting Academics, Practitioners & Regulators», Accounting Horizons, Vol 14 (2), pp 235 - 250

Grossman & Helpman (2004) «Managerial Incentives & the International Organization of Production», Journal of International Economics, Vol 7, pp 3 - 21

Luis (2004) «Earnings Management & the Market performance of Earning Firms», Journal of Financial Economics, Vol 74, pp 121 - 148

Leus, nanda & Wysocki (2003) «Earnings Management & Investor Protection: An International Comparison», Journal of Financial Economics, Vol 69, pp 505 - 527

North & O' Connel (2002) «Earnings Management & Mode of Payment in Takeovers», Working Paper, University of Richmond, Virginia

Rangan (1998) «Earnings Management & Performance of Seasoned Equity Offerings» Journal of Financial Economics, Vol 50, pp 101 - 122

Sauer (2002) «Financial Statement Fraud: The Boundaries of Liability Under the Federal Securities Laws», the Business Lawyer, Vol 57, No 3 pp 955 - 997

Beinesh (1999) «The Detection of Earnings Manipulation», Financial Analyst Journal, (Electronic Version), Vol 55, No 5, pp 24 - 36

Rezaee (2002) «Causes, Consequences & Deterrence of Financial Statement Fraud», Critical Perspectives on Accounting, pp 277 - 298

Kamal Naser (2015) «Creative Financial Accounting: Its Nature & USE», Prentice Hall 1st Edition

- Stalebrink & Sacco (2005) «Rationalization of Financial Statement Fraud in Government: An Austrian Perspective», *Critical Perspectives on Accounting*, YCPAC - 1927
- Wallace (1995) «Auditing», South – Western College Publishing, Cincinnati, OH
- DeAngelo H, DeAngelo L. & Skinner (1994) «Accounting Choice in Troubled Companies», *Journal of Accounting & Economics*, Vol 17, Issues 1 – 2, pp 113 - 143
- Walden & Schwartz (1997) «Environmental Disclosures & Public Policy Pressure», *Journal of Accounting & Public Policy* 16, pp 125 - 154
- Blaconiere & Patten (1994) «Environmental Disclosures, Regulatory Costs & Changes in Firm Value», *Journal of Accounting & Economics*, Vol 18, Issue 3, pp 357 - 377
- Kasanen & Kinnunen (1996) «Dividend – based Earnings Management: Empirical Evidence From Finland», *Journal of Accounting & Economics*, Vol 22, pp 283 – 312
- Jones (1991) «Earnings Management During Import Relief Investigations» *Journal of Accounting Research*, Vol 29, No 2, pp 193 – 228
- Cahan (1992) «The Effect of Antitrust Investigations on Discretionary Accruals: A Refined Test of the Political – Cost Hypothesis», *The Accounting Review*, Vol. 67, No 1 pp 77 – 95
- Patten (1992) «Intra – Industry Environmental Disclosures in Response to the Alaskan oil Spill: A Note on Legitimacy Theory», *Accounting, Organizations & Society*, Vol 17, Issue 5, pp 471 - 475
- Hang & Wang (1998) «Political Costs & Earnings Management of Oil Companies During the 1990 Persian Gulf Crisis», *The Accounting Review*, Vol. 73, No 1, pp 103 - 117
- Cahan, Chavis & Elmendorf (1997) «Earnings Management of Chemical Firms in Response to Political Costs From Environmental Legislation», Research Article Available: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0148558X9701200103>
- Smith Terry (1992) «Accounting for Growth: Stripping the Camouflage from Company Accounts, Random House Business Books
- Spathis, C. (2002) «Detecting False Financial Statements using Published Data: Some Evidence from Greece», *Managerial Auditing Journal*, Vol. 17, No. 4, pp. 179-191
- Ian Griffiths (1987) «Creative Accounting: How to Make Your Profits What You Want Them to be», Cengage Learning EMEA, Kingdom

- Paul Wells (2004) «New Approaches to Fraud Deterrence», *Journal of Accountancy*, Vol, 197
- Becker & Watts (1995) «Teaching Tools: Teaching Methods in Undergraduate Economics», *Economic Inquiry*, Vol 33, Issue 4 pp 692 - 700
- Defond & Subramanyam (1998) «Auditor Changes & Discretionary Accruals», *Journal of Accounting & Economics*, Vol 25, Issue 1, pp 35 - 67
- Defond & Jiambalvo (1994) «Debt Covenant Violation & Manipulation of Accruals» *Journal of Accounting & Economics*, Vol 17, pp 145 - 176
- Scott Summers & John Sweeney (1998) «Fraudulently Misstated Financial Statement & Insider Trading: An Empirical Analysis», *The Accounting Review*, Vol. 73, No 1 pp. 131 – 146
- Thomas Mckee (2005) «Earnings Management: An Executive Perspective», Mason, Ohio, Thomson
- Watts & Zimmerman (1978) «Towards a Positive Theory of the Determination of Accounting Standards», *The Accounting Review*, Vol 53, No 1, pp 112 - 134
- Baralexis (2004) «Creative Accounting in a Small Advancing Countries: The Greek Case», *Managerial Auditing Journal*, Vol 19, pp 440 – 461
- Healy (1985) «The Effect of Bonus Schemes on Accounting Decisions», *Journal of Accounting & Economics*, Vol 7, pp 85 – 107
- P. Delow & D. Skinner (2000) «Earnings Management: Reconciling the Views of Accounting Academics, Practitioners & Regulators», *Accounting Horizons*, Vol 14 92) pp 235 – 250
- Liberty & Zimmerman (1986) «Labor Union Contract Negotiations & Accounting Choices». *The Accounting Review*, Vol. 61, No 4, pp. 692 - 712
- Thomas Mckee & Terje Lensberg «Genetic Programming & Rough Sets: A Hybrid Approach to Bankruptcy Classification», *European Journal of Operational Research* 138 (2): 436 - 451
- Rocco Vanasco (1998) «Fraud Auditing», *Managerial Auditing Journal*, Volume 13, Number 1 <https://doi.org/10.1108/02686909810198724>
- Merriam Webster Unabridged (2002) Creative Accounting <https://www.merriam-webster.com/dictionary/creative>
- Βασίλειος Φίλιος (2003) «Δημιουργική Λογιστική», Εκδόσεις: Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα

- Ζοπουνίδης & Γαγάνης (2008) «Αναγνώριση Παραποιημένων Λογιστικών Καταστάσεων», Εκδόσεις: Κλειδάριθμος
- Θ. Γρηγοράκος (2005), «Ανάλυση – Ερμηνεία του ΕΓΛΣ», Εκδόσεις: Σακκουλά, 11η Έκδοση, Αθήνα
- Κωνσταντίνος Κάντζος (2001) «Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων», Εκδόσεις: Interbooks
- Δημήτρης Γκίκας (1997) «Ανάλυση και Χρήση Λογιστικών Καταστάσεων», Εκδόσεις: Μπενού
- Μπαραλέξης Σπυρίδων (2003) «Πανεπιστημιακές Παραδόσεις» στο μάθημα «Επινοητική Λογιστική», Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
- Φίλος (2010) «Σημειώσεις» στο Μάθημα «Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου Εταιρειών»
- Κάντζος & Χονδράκη (2006) «Ελεγκτική Θεωρία & Πρακτική», Εκδόσεις: Σταμούλη, Αθήνα

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Πανεπιστήμιο Πατρών. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1988 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

Κριεζή Άννα